

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

03/2010

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

- 21. Konanie proti ušlému** - I. Charakteristickou črtou konania proti ušlému je to, že orgánom činným v trestnom konaní, resp. súdu nie je obvinený k dispozícii, a to z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky, alebo vzhľadom na to, že jeho pobyt nie je týmto orgánom známy. Ide o osobitný spôsob konania proti osobe, ktorú nemožno postaviť pred súd, pretože sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.
- II. Konanie proti ušlému, ktoré do značnej miery obmedzuje princípy spravodlivého procesu, preto musí byť vykonané iba na základe ústavnej zásady vyslovenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a nielen preto, aby vec bola urýchlene skončená.
- III. Je povinnosťou súdu a rovnako tak ostatných orgánov činných v trestnom konaní v priebehu celého trestného stíhania skúmať, či dôvody konania proti ušlému stále trvajú. Pokiaľ sa konalo proti ušlému a dôvody pre také konanie kedykoľvek pred skončením trestného stíhania odpadajú, opätovne vec prejedná v potrebnom rozsahu podľa všeobecných ustanovení Trestného poriadku. 5
- 22. Väzba** - I. Ak súd právoplatne rozhodne po podaní obžaloby o potrebe ďalšieho trvania väzby obžalovaného v lehote uvedenej v ustanovení § 238 ods. 3 Trestného poriadku (do uplynutia lehoty, ktorá by bola základnou alebo predĺženou lehotou väzby v prípravnom konaní), trvanie väzby v konaní pred súdom od podania obžaloby do takéhoto rozhodnutia nemožno považovať za väzbu bez rozhodnutia súdu.
- II. Ustanovenie § 238 ods. 3 Trestného poriadku v zásade uprednostňuje po podaní obžaloby spoločné rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby a o obžalobe mimo hlavného pojednávania (rozhodnutia podľa § 239 ods. 1, § 241, § 244 alebo § 331 ods. 1 Trestného poriadku). 9

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

- 23. Neplatnosť dobrovoľnej dražby** - V konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách vzniká nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. Ak niektorá z osôb označených za účastníka konania o neplatnosť dobrovoľnej dražby (§21 ods. 4 tohto zákona) nevystupuje na strane žalobcu, musí byť na žalovanej strane. 12
- 24. Opravný prostriedok** - Dieťa, ktoré v priebehu konania o výživné nadobudne plnoletosť, je procesné oprávnené podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu o výživnom aj za čas, keď bolo ešte maloleté. 15

- 25. Vylúčenie veci z konkurznej podstaty** - Právna domnienka podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene, nastáva iba ak ten, kto uplatňuje, že vec sa nemala do súpisu zaradiť, nepodá v súdom určenej lehote proti správcovi vylučovaciu žalobu, hoci bol konkurzným súdom poučený o tom, že vec bola zapísaná do súpisu a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby. 17
- 26. Neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia** - Ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka z hľadiska akcionárov má všeobecnú povahu, pretože nešpecifikuje, ktorých konkrétnych akcionárov sa toto obmedzenie týka. Akcionári majú právo domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení podľa § 183 v spojení s § 131 Obchodného zákonníka, ale nie z dôvodov, ktoré vylučuje ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka. 21
- 27. Základ výpočtu výsluhového dôchodku pri výplate náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku** - Do priemerného služobného príjmu, z ktorého sa vypočítava výsluhový dôchodok treba zahrnúť aj náhradu za nevyčerpanú dovolenku, ak nárok na náhradu za ňu vznikol v kalendárnom roku, z ktorého sa výsluhový dôchodok vypočítava. 29
- 28. Základ výpočtu výsluhového dôchodku pri výplate náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku** - Služobný príjem patrí profesionálnemu vojakovi len počas trvania služobného pomeru. Nárok na služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku (§ 119 zákona č. 370/1997 Z. z.) pri skončení služobného pomeru vznikne v posledný deň trvania služobného pomeru a patrí za posledný kalendárny mesiac, v ktorom trval služobný pomer. Tento nárok je splatný spolu s posledným mesačným príjmom. 31
- 29. Zánik nároku** - Ak je starobný dôchodok dôchodcu vyšší ako skôr priznaná úrazová renta a výška úrazovej renty po prepočítaní podľa § 89 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nepresiahla nulovú hodnotu, nárok na výplatu úrazovej renty zanikol. 36

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

21. ROZHODNUTIE

I. Charakteristickou črtou konania proti ušlému je to, že orgánom činným v trestnom konaní, resp. súdu nie je obvinený k dispozícii, a to z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky, alebo vzhľadom na to, že jeho pobyt nie je týmto orgánom známy. Ide o osobitný spôsob konania proti osobe, ktorú nemožno postaviť pred súd, pretože sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.

II. Konanie proti ušlému, ktoré do značnej miery obmedzuje princípy spravodlivého procesu, preto musí byť vykonané iba na základe ústavnej zásady vyslovenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a nielen preto, aby vec bola urýchlene skončená.

III. Je povinnosťou súdu a rovnako tak ostatných orgánov činných v trestnom konaní v priebehu celého trestného stíhania skúmať, či dôvody konania proti ušlému stále trvajú. Pokiaľ sa konalo proti ušlému a dôvody pre také konanie kedykoľvek pred skončením trestného stíhania odpadnú, opätovne sa vec prejedná v potrebnom rozsahu podľa všeobecných ustanovení Trestného poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2008,
sp. zn. 2 To 1/2007)

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obvinenému K. P., uvedeným uznesením na podklade odvolania obhajkyne JUDr. D. O. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. októbra 2006, sp. zn. 1 51/2003, podľa § 258 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006, článku 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd s poukazom na článok 154c ods. 1 Ústavy SR zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 259 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 Krajskému súdu v Trenčíne vec vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Trenčíne v konaní proti ušlému (§ 302 a nasl. Trestného poriadku) rozsudkom z 25. októbra 2006, sp. zn. 1 T 5/03, uznal obžalovaného K. P. za vinného zo spáchania pokračujúceho trestného činu podvodu podľa 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona účinného do 1. septembra 1999, ktorého sa podľa skutkových zistení súdu prvého stupňa dopustil tým, že

1. v období od 29. marca 1995 do 5. októbra 1998 v N. D. v byte veriteľa Ing. M. M. na O. ulici č. x uzatvoril, ako dlžník, s Ing. M. M. viacero zmlúv o pôžičke, a to

- dňa 29. marca 1995 na sumu 5 000,— DM so splatnosťou do 29. septembra 1995, ktorej splatnosť bola predĺžená do 29. marca 1996,
- dňa 15. júna 1995 na sumu 10 250 - DM a 60 000,- Sk s dobou splatnosti do 15. decembra 1995, ktorej splatnosť bola predĺžená o 6 mesiacov,
- dňa 2. decembra 1996 na sumu 200 000 - Sk a 2 000- DM,
- dňa 19. februára 1996, 4. marca 1996, 29. marca 1996 a 5. júna 1996 na celkovú sumu 1 400 000 - Sk,
- dňa 28. augusta 1998 na sumu 900 000,- Sk s dobou splatnosti do 31. decembra 1998,
- dňa 5. októbra 1998 na sumu 1 000 000,- Sk s dobou splatnosti 6 mesiacov,

pričom peniaze žiadal s cieľom podnikat' mimo územia Slovenskej republiky, hoci vedel, že ich nebude môcť vrátiť, pretože v zahraničí nepodniká a vo všetkých prípadoch ako zálohu ponúkol pomernú časť rodinného domu v N. D. na G. ulici, zapísaného na LV x., ktorého bol vlastníkom a o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek, pričom dom ponúkol ako garanciu aj pri ďalších pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, ale ich použil na svoju potrebu, čím Ing. M. M. spôsobil celkovú škodu vo výške 3 919 967,50 Sk;

2. dňa 3. marca 1998 v D. č. x v byte veriteľa MUDr. J. T. s týmto uzatvoril ako dlžník zmluvu o pôžičke na sumu 946 000,- ATS, 48 400,- DM a 1 144 000,- Sk s dobou splatnosti do 3. marca 1999, pričom peniaze žiadal na účely svojho podnikania, vedel o tom, že ich nebude môcť vrátiť a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu v N. D. na G. ulici, zapísaného na LV x., ktorého bol vlastníkom, o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek, pričom dom ponúkol ako garanciu aj pri ďalších pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich na svoju potrebu, čím MUDr. J. T. spôsobil škodu vo výške 4 663 252,- Sk;

3. dňa 17. septembra 1998 v K., v dome veriteľa J. Ď. č. x. ako dlžník uzatvoril s týmto zmluvu o pôžičke na sumu 18 876,— USD s dobou splatnosti do 17. septembra 1999, ktorú dňa 22. marca 1999 rozšíril o sumu 25 500,- USD, s dobou splatnosti za rovnakých podmienok ako uzavretá zmluva, pričom peniaze žiadal na svoje podnikanie, a to nákup a predaj zbraní v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu, hoci vedel o tom, že tieto nebude môcť vrátiť a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu v N. D. na G. ulici, zapísaného na LV x., ktorého bol vlastníkom, o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek, pričom dom ponúkol ako garanciu aj pri ďalších pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, ale ich použil na svoju potrebu, čím J. Ď. spôsobil škodu vo výške 1 697 901,78 Sk;

4. dňa 17. septembra 1998 v D. nad V. v kancelárii veriteľa Ing. arch. A. B. s týmto ako dlžník uzatvoril zmluvu o pôžičke na sumu 22 400,- DM, 337 750 - ATS a 1 608 900 - Sk s dobou splatnosti do 28. februára 1999, pričom peniaze žiadal na účely svojho podnikania v zahraničí na nákup výrobkov zbrojárskeho priemyslu z krajín bývalého Sovietskeho zväzu a ich následný predaj so ziskom do krajín západnej Európy, hoci v zahraničí nepodnikal a sľúbil ju vrátiť s 30 % úrokom, hoci vedel, že to nebude môcť vrátiť, ako garanciu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu na G. ulici v N. D., zapísaného na LV x., ktorú sľúbil predat' v prípade nevrátenia pôžičky, avšak vedel, že hodnota domu je nižšia ako hodnota pôžičiek, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, ale ich použil na svoju potrebu, čím Ing. arch. A. B. spôsobil škodu vo výške 3 050 280,50 Sk;

5. dňa 20. októbra 1998 a dňa 2. marca 1999 v D. nad V. v kancelárii Ing. arch. A. B. uzatvoril zmluvu o pôžičke s veriteľom I. M. na sumu 40 000,- DM s dobou splatnosti do 20. októbra 1999, následne dňa 2. marca 1999 uzavrel zmluvu o pôžičke na 2 800 000— Sk s dobou splatnosti do 31. mája 1999, pričom peniaze žiadal na svoje podnikanie v zahraničí na nákup výrobkov zbrojárskeho priemyslu, hoci v zahraničí nepodnikal a vedel o tom, že peniaze so sľúbeným 10 % mesačným úrokom vrátiť nebude môcť a ako garanciu ponúkol svoj rodinným dom na G. ulici v N. D., z LV x., ktorý už ponúkol ako zálohu aj pri iných pôžičkách, peniaze nevrátil, použil ich na svoju potrebu, čím L. M. spôsobil škodu vo výške 3 674 480 — Sk;

6. dňa 21. decembra 1998 a 5. januára 1999 v D. nad V. uzatvoril zmluvu o pôžičke s veriteľom M. C. na sumu 456 300- Sk, 130 000 - Sk, 42 900-ATS a 690,— USD, ktoré peniaze žiadal na účely obchodovania s telefónmi a sľúbil ich vrátiť s 5 % mesačným úrokom do 21. júna 1999 a 5. júla 1999, hoci vedel, že ich s takým úrokom nebude schopný vrátiť a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu na G. ulici v N. D., zapísaného na LV x., o ktorom vedel, že jeho hodnota je nižšia ako hodnota pôžičky, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich na svoju potrebu, čím M. C. spôsobil škodu vo výške 745 667,92 Sk;

7. dňa 5. decembra 1997 v B., v obchode veriteľa Ing. M. S. s týmto ako dlžník uzavrel zmluvu o pôžičke na sumu 2 200 000,— Sk s dobou splatnosti do 5. decembra 1998 a ďalšou dobou splatnosti do 5. januára 1999, pričom peniaze žiadal na účely svojho podnikania v zahraničí na nákup a následný predaj výrobkov zbrojárskeho priemyslu, hoci v zahraničí nepodnikal a ako zálohu ponúkol pomernú časť svojho rodinného domu na G. ulici v N. D. a pomernú časť predajne potravín vo V. K., ktorý sa zaviazal v prípade nevrátenia pôžičky predat', avšak vedel, že hodnota domu a potravín je nižšia ako hodnota pôžičiek, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich na svoju potrebu, čím Ing. M. S. spôsobil škodu vo výške 2 200 000,- Sk;

8. dňa 7. marca 1996 v T. v byte veriteľa Ing. P. B. na I. ulici x. uzatvoril ako dlžník zmluvu o pôžičke na sumu 1 500 000,- Sk a 800 000,- Sk, s dobou splatnosti do 7. marca 1997 a neskôr do 23. júna 1997, ktoré peniaze sľúbil vrátiť spolu s 30 % úrokom, hoci vedel, že tieto nebude schopný vrátiť, ako zálohu ponúkol predajňu potravín vo V. K. a rodinný dom LV x. na G. ulici v N. D. o ktorej vedel, že ich hodnota je nižšia ako hodnota pôžičiek a tieto boli garanciou aj pri iných pôžičkách, Ing. B. vrátil sumu 1 970 000-Sk, čím Ing. P. B. spôsobil škodu vo výške 330 000 - Sk;

9. dňa 14. októbra 1998 v T. v byte veriteľa Ing. K. N. na Ch. ulici x. uzatvoril s týmto ako dlžník zmluvu o pôžičke na sumu 1 164 000,- Sk, 14 600- USD a 193 000 - DM s dobou splatnosti do 23. apríla 1998, pričom peniaze žiadal na účely podnikania v zahraničí na nákup a následný predaj výrobkov zbrojárskeho priemyslu z krajín bývalého Sovietskeho zväzu, hoci v zahraničí nepodnikal a vedel, že peniaze nebude schopný vrátiť a ako zálohu ponúkol svoju predajňu vo V. K. a rodinný dom na LV x. v N. D. na G. ulici, ktorých hodnota bola nižšia ako hodnota pôžičky a tieto slúžili ako garancia aj pri iných pôžičkách, peniaze v stanovených lehotách nevrátil, použil ich na svoju potrebu, čím Ing. K. N. spôsobil škodu vo výške 5 404 260-Sk.

Krajský súd v Trenčíne citovaným rozsudkom obžalovanému K. P. za uvedený trestný čin uložil podľa § 250 ods. 4 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere osem rokov, pre výkon ktorého ho zaradil podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona do druhej nápravno-výchovnej skupiny.

Súčasne obžalovanému podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku uložil, aby uhradil poškodenému Ing. M. M. škodu vo výške 3 919 967,50 Sk, poškodenému MUDr. J. T. škodu vo výške 4 663 252,- Sk, poškodenému J. D. škodu vo výške 1 697 902,- Sk, poškodenému Ing. arch. A. B. škodu vo výške 3 050 280,50 Sk, poškodenému I. M. škodu vo výške 3 674 480 - Sk, poškodenému M. C. škodu vo výške 745 668,- Sk, poškodenému Ing. M. S. škodu vo výške 2 200 000,- Sk, poškodenému Ing. arch. P. B. škodu vo výške 330 000 - Sk a poškodenému Ing. K. N. škodu vo výške 5 404 260 - Sk, pričom poškodených I. M., Ing. arch. P. B. a Ing. K. N. podľa § 229 ods. 2 Trestného poriadku odkázal so zvyškom uplatnených nárokov na náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie obhajkyňa obžalovaného K. P. JUDr. D. O., ktorá, keďže išlo o konanie proti ušlému, mala rovnaké práva ako obvinený (§ 304 Trestného poriadku), t. j. aj oprávnenie podať odvolanie.

V písomnom odôvodnení odvolania poukázala na to, že obžalovaný poprel, že by sa dopustil trestného činu podvodu. Poškodení mu v skutočnosti žiadne peniaze neodovzdali a pokiaľ podpisovali zmluvy o pôžičke, išlo o zmluvy fingované. MUDr. T. ho žiadal o investovanie peňazí v zahraničí, čo aj urobil a peniaze mu vrátil s navýšením, preto ho znovu požiadal o rovnakú transakciu a spísali zmluvu o pôžičke, hoci o pôžičku nešlo.

Pokiaľ poškodení trvali na tom, že išlo o skutočné pôžičky, odvolateľ vyslovil pochybnosti, že mali k dispozícii také vysoké finančné obnosy, o aké malo ísť. Ich výpovede sú účelové, pričom súd sa nezaoberal dôsledne jeho už naznačenou obhajobou. Nebolo preukázané, že konal v tzv. podvodnom úmysle, a preto krajský súd mal postupovať podľa zásady in dubio pro reo a vyhlásiť oslobodzujúci rozsudok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade odvolania obžalovaného preskúmal v zmysle § 254 ods. 1 Trestného poriadku, ako odvolací súd, zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohol obžalovaný podať odvolanie, aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané a dospel k týmto záverom:

Z obsahu spisu vyplýva, že obžaloba na K. P. bola podaná na Krajskom súde v Trenčíne 22. októbra 2003. V priebehu celého prípravného konania bol obžalovaný K. P. k dispozícii orgánom prípravného konania, bolo mu vznesené obvinenie, opakovane bol vypočutý, predkladal orgánom prípravného konania vlastné písomné podania a návrhy na doplnenie dokazovania.

Aj po podaní obžaloby krajskému súdu doručil celý rad písomností, vrátane námietky zaujatosti, návrhu na odňatie veci tomuto súdu a pod.

Dňa 1. februára 2005 bolo obžalovanému doručené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o jeho opravnom prostriedku proti rozhodnutiu prvostupňového súdu o námietke zaujatosti a 2. marca 2005 sa osobne dostavil na krajský súd s cieľom informovať sa o stave veci.

Krajský súd v Trenčíne určil na 31. mája 2005 verejné zasadnutie na predbežné prejednanie obžaloby, na ktoré, okrem iného, predvolal obžalovaného K. P., pričom podľa záznamu doručovateľa obžalovaný nebol zastihnutý v mieste doručenia. V dôsledku toho krajský súd verejné zasadnutie zrušil a vo veci konal na neverejnom zasadnutí, na ktorom uznesením z toho istého dňa, sp. zn. 1 T 5/03 podľa § 188 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vec vrátil prokurátorovi na došetrenie. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že opakované a v značnej miere zmätočné podania obžalovaného opodstatňujú potrebu opakovaného vyšetrenia jeho duševného stavu s cieľom zistiť, či je vôbec trestne zodpovednou osobou.

Predmetné uznesenie už obžalovanému doručené nebolo, nakoľko podľa vyjadrenia rodinných príslušníkov obžalovaný odišiel na neznáme miesto a nedal o sebe vedieť.

Krajský súd v Trenčíne preto vydal 29. septembra 2005 príkaz na zatknutie obžalovaného K. P., ktorý však nebol realizovaný, a preto opatrením zo 16. mája 2006 predseda senátu krajského súdu rozhodol, že sa bude konať podľa § 302 a nasl. Trestného poriadku proti ušlému.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo 6. septembra 2005, sp. zn. 3 To 65/2006, ktorým rozhodol o sťažnosti prokurátora proti rozhodnutiu o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie, odmietol potrebu opakovaného skúmania duševného stavu obžalovaného (podľa znaleckého posudku bol v čase spáchania stíhaných skutkov schopný rozpoznať nebezpečnosť svojho konania a toto konanie vedel ovládať), pričom však upozornil, že bude namiesto skúmať, či je obžalovaný K. P. schopný chápať zmysel trestného konania, a to v prípade potreby aj pozorovaním v zdravotníckom ústave.

Krajský súd v Trenčíne po nevyšlednom pátraní po obžalovanom následne určil termín hlavného pojednávania na 25. októbra 2006, na ktorom konal proti ušlému a po vykonaní dôkazov vyhlásil odvolaním napadnutý rozsudok.

Po predložení veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o odvolaní, ktoré podala obhajkyňa obžalovaného v jeho mene sa K. P. 21. mája 2008 osobne dostavil na Krajský súd v Trenčíne a oznámil, že sa až v súčasnej dobe dozvedel o súdnom konaní, pričom bol vycestovaný v zahraničí (B., H., F., N. a Š.), aktuálne má občianstvo ČR, a pokiaľ sa vo veci bude ďalej konať, sám oznámi miesto svojho pobytu, čo aj opakovane pri zmene pobytu urobil.

Charakteristickým rysom konania proti ušlému je to, že orgánom činným v trestnom konaní, resp. súdu nie je obvinený k dispozícii, a to z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky, alebo vzhľadom na to, že jeho pobyt nie je týmto orgánom známy. Ide o zvláštny spôsob konania proti osobe, ktorú nemožno postaviť pred súd, pretože sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva.

Ide preto o konanie, ktoré do značnej miery obmedzuje princípy spravodlivého procesu, preto musí byť vykonané iba na základe ústavnej zásady vyslovenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a nielen preto, aby vec bola urýchlene skončená. Je povinnosťou súdu (a rovnako tak ostatných orgánov činných v trestnom konaní) v priebehu celého trestného stíhania skúmať, či dôvody konania proti ušlému stále existujú.

Pokiaľ sa konalo proti ušlému a dôvody na také konanie kedykoľvek pred skončením trestného stíhania odpadnú, pokračuje sa v konaní podľa všeobecných zásad.

V posudzovanej veci možnosť konania proti ušlému spochybnili už závery súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu o tom, či obžalovaný K. P. je schopný chápať zmysel trestného konania, vrátane okolností, či opustením Slovenskej republiky v priebehu tohto konania konal v úmysle vyhýbať sa trestnému stíhaniu, keď naviac, ako to z obsahu spisu nepochybne vyplýva, sa neskôr dostavil pred procesný súd, oznámil miesto svojho pobytu a vysvetlil dôvody odchodu do zahraničia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v týchto súvislostiach naviac nemohol ponechať bez povšimnutia, že medzičasom s účinnosťou od 1. januára 2006 došlo k zmene Trestného poriadku, ktorá v časti týkajúcej sa konania proti ušlému reflektovala judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

Podľa Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) je síce konanie proti ušlému naďalej prípustné, avšak podľa § 362 ods. 1 cit. zákona odsúdený v konaní podľa tohto dielu má právo podať návrh na opätovné prerokovanie svojej veci súdom v jeho prítomnosti do uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o trestnom stíhaní alebo odsúdení, najneskôr však v príslušnej premlčacej dobe ustanovenej v Trestnom zákone.

Podľa § 362 ods. 2 cit. zákona ak súd zistí splnenie podmienok podľa odseku 1, zruší skoršie rozhodnutia a pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby; inak návrh zamietne.

Za danej situácie, pokiaľ odvolací súd až v priebehu odvolacieho konania, v priebehu ktorého sám nevykonával žiadne dokazovanie, zistil, že odpadli dôvody konania proti ušlému, nezostávalo mu nič iné, než odvolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na nové prerokovanie a rozhodnutie tak, aby sa zachovalo ústavné oprávnenie obvineného zúčastniť sa osobne všetkých fáz konania, dôležitých pre konečné rozhodnutie, predniesť svoje obhajobné tvrdenia, vyjadriť sa k výpovediam svedkov a ostatným dôkazom a pod.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na uvedené na podklade odvolania obhajkyne obžalovaného, ktorá mala v konaní proti ušlému rovnaké práva ako obžalovaný, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25. októbra 2006, sp. zn. 1 T 5/03, podľa § 258 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006, článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd s poukazom na článok 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zrušil a podľa § 259 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trenčíne vec vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

22. ROZHODNUTIE

I. Ak súd právoplatne rozhodne po podaní obžaloby o potrebe ďalšieho trvania väzby obžalovaného v lehote uvedenej v ustanovení § 238 ods. 3 Trestného poriadku (do uplynutia lehoty, ktorá by bola základnou alebo predĺženou lehotou väzby v prípravnom konaní), trvanie väzby v konaní pred súdom od podania obžaloby do takéhoto rozhodnutia nemožno považovať za väzbu bez rozhodnutia súdu.

II. Ustanovenie § 238 ods. 3 Trestného poriadku v zásade uprednostňuje po podaní obžaloby spoločné rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby a o obžalobe mimo hlavného pojednávania (rozhodnutia podľa § 239 ods. 1, § 241, § 244 alebo § 331 ods. 1 Trestného poriadku).

(Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 2. novembra 2009, sp. zn. 23 Tos 52/2009)

Krajský súd v Trenčíne v trestnej veci Š. S. na podklade jeho sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Prešov zo 7. novembra 2009, sp. zn. 41 Tv 2/2009, podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku túto zamietol.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry Prešov podal na obvineného S. S. obžalobu OPv 201/08 zo dňa 13. augusta 2009 doručенú na Okresný súd Prešov 14. augusta 2009, v ktorej mu kladie za vinu, že sa mal dopustiť:

1. prečinu kupliarstva podľa § 367 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona a
2. zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, pričom trestného činu pod bodom 1) sa mal dopustiť v spolu s ďalším spoluobžalovaným.

V súvislosti s týmto trestným stíhaním bol v prípravnom konaní uznesením sudcu pre prípravné konanie obvinený S. podľa § 72 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do väzby, pričom väzba začala plynúť momentom zadržania - 15. apríla 2009 o 13.30 h a bola nariadená vykonávať ju v Ústave na výkon väzby Prešov. Podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku súd zároveň neprijal písomný sľub obvineného ako nahradenie väzby.

Uznesením súdu prvého stupňa bolo po podaní obžaloby na verejnom zasadnutí rozhodnuté podľa § 238 ods. 3, § 79 ods. 2 Trestného poriadku tak, že obvinený bol ponechaný vo väzbe. Toto uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože bolo v zákonnej lehote napadnuté sťažnosťou obvineného, ktorú podal prostredníctvom svojej obhajkyne. Podľa názoru obhajkyne dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zanikol. Obhajkyňa však namietala najmä tú skutočnosť, že podľa stanovísk Ústavného súdu je obžalovaný po podaní obžaloby vo väzbe nezákonne, ak rozhodnutie o väzbe bolo urobené až dňa 7. októbra 2009, hoci obžaloba bola podaná už 14. augusta 2009. Z uvedeného dôvodu žiadala obvineného bez meškania prepustiť z väzby.

Krajský súd podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia v celom rozsahu, ako aj správnosť postupu konania, ktoré tomuto predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosť nie je dôvodná.

K vytýkanému procesnému postupu súdu prvého stupňa nadriadený súd uvádza nasledujúce. Obvinený S. bol rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie vzatý do väzby v prípravnom konaní tak, že lehota väzby začala plynúť 15. apríla 2009 o 13.30 hod. Dňa 14. augusta 2009 bola na menovaného podaná na súd obžaloba. Podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku účinného od 1. februára 2009 súd rozhodne o väzbe tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr 5 pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní. Na toto ustanovenie výslovne nadväzuje § 238 ods. 3 Trestného poriadku účinného od 1. februára 2009 zaradené v tretej časti Trestného poriadku upravujúce súdne konanie, podľa ktorého po podaní obžaloby, ak je obvinený vo väzbe, rozhodne súd o väzbe prednostne a urýchlene, a ak to okolnosti prípadu umožňujú, tak súčasne s rozhodnutím podľa § 239 ods. 1, § 241, § 244 alebo § 331 ods. 1 Trestného poriadku najneskôr však tak, aby postupom podľa § 76 ods. 3 alebo ods. 4 Trestného poriadku došlo k právoplatnému rozhodnutiu o väzbe do uplynutia lehoty, ktorá by bola základnou lehotou väzby v prípravnom

konaní. Z uvedeného ustanovenia upravujúceho konanie pred súdom vyplýva, že sa uprednostňuje súčasné rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby spolu s rozhodnutím o obžalobe mimo hlavného pojednávania. Na takéto spoločné rozhodnutie musí byť splnená podmienka v tom, že súd je už pripravený rozhodnúť o obžalobe mimo hlavného pojednávania vo vyššie uvedenej lehote. Ak by takto súd o obžalobe nemohol rozhodnúť v tejto lehote, musí prednostne rozhodnúť samostatne o väzbe. Podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku účinného od 1. februára 2009 základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov. K tomu treba uviesť, že citované zmeny v Trestného poriadku účinné do 1. februára 2009 reagovali práve na rozhodnutia Ústavného súdu SR, na ktoré poukazovala v sťažnosti obhajkyňa.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že sedemmesačná základná lehota väzby v prípravnom konaní by po podaní obžaloby uplynula 15. novembra 2009. Súd prvého stupňa teda nepochybil, pokiaľ až na verejnom zasadnutí dňa 7. októbra 2009 rozhodol jednak podľa § 244 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku o nariadení hlavného pojednávania na deň 11. novembra 2009, a jednak o ponechaní obžalovaného vo väzbe.

K veci navyše senát krajského súdu uvádza, že otázkou potreby trvania väzby u obvineného po podaní obžaloby sa výslovne krajský súd zaoberal už v uznesení, sp. zn. 23 Tpo/25/2009, zo dňa 16. septembra 2009, keď rozhodoval o sťažnosti obvineného proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie, ktorým bola ešte v prípravnom konaní zamietnutá žiadosť obvineného o prepustenie z väzby, pričom súčasne nebol prijatý písomný sľub obvineného, ako nahradenia väzby. Krajský súd už pri rozhodovaní o tejto sťažnosti obvineného z prípravného konania sa zaoberal zmenou procesnej situácie, keď na menovaného medzitým bola dňa 14. augusta 2009 podaná obžaloba. Napriek tejto procesnej zmene nadriadený súd sťažnosť obvineného vtedy zamietol, pričom v citovanom rozhodnutí okrem iného výslovne uviedol: „Oproti štádiu trestného stíhania, keď bolo rozhodované o vzatí obvineného do väzby sa teda podaním obžaloby prehľadali dôvody na podozrenie, že obvinený predmetné trestné činy spáchal“. Obvinený totiž v tejto predchádzajúcej sťažnosti namietal dôvodnosť samotného trestného stíhania v prípravnom konaní.

Pokiaľ obhajkyňa v sťažnosti poukazovala vo „špecifickosť“ dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (pokračovanie v trestnej činnosti) u predmetnej trestnej činnosti, s týmto sa krajský súd taktiež nestotožnil. Samotné odhalenie trestného činu, aj prebiehajúce trestné stíhanie bez ďalšieho nemôže rozptýliť obavu, že obžalovaný nebude pokračovať v trestnej činnosti. V predmetnom prípade už bolo v predchádzajúcich rozhodnutiach poukazované, že práve z konania obžalovaného (organizovanie trestnej činnosti a získanie anonymných internetových kontaktov štyroch žien, poskytovanie zákonom chránených priestorov v rodinnom dome, dĺžka trvania trestnej činnosti) vyplynuli konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavy z pokračovania v trestnej činnosti, ktoré obavy naďalej trvajú.

Z takto rozvedených dôvodov rozhodol krajský súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

**Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a
správnych**

23.

ROZHODNUTIE

V konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách vzniká nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. Ak niektorá z osôb označených za účastníka konania o neplatnosť dobrovoľnej dražby (§ 21 ods. 4 tohto zákona) nevystupuje na strane žalobcu, musí byť na žalovanej strane.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2009, sp. zn. 2 Cdo 66/2008)

Žalobca sa v konaní domáhal určenia neplatnosti dražby [§ 17 ods. 5 písm. a) a § 10 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“)] nehnuteľnosti v katastrálnom území N., ktorá je v katastri nehnuteľnosti zapísaná na liste vlastníctva č. 5633 ako byt č. 16 na štvrtom poschodí vo vchode orientačné č. 40, súpisné č. 434, na parcele č. 7524 v celosti a súvisiaceho podielu 64/3972 na spoločných častiach a zariadeniach domu. Žalobu odôvodňoval tým, že žalovaný 1/ ako dražobník nedodrжал podmienky dobrovoľnej dražby. Nesplnil totiž povinnosť uloženú mu zákonom, a to doručiť oznámenie o dražbe vlastníčkovi nehnuteľnosti do vlastných rúk [§ 17 ods. 5 písm. a) zákona o dobrovoľných dražbách a § 10 ods. 1 tohto zákona]. Na pojednávaní pred prvostupňovým súdom 3. júla 2006 žalobca rozšíril petiu žaloby o určenie, že je vlastníkom nehnuteľnosti v N. vedenej ako byt č. 16 na štvrtom poschodí so súpisným č. 434 na parcele č. 7524 v celosti a súvisiaceho podielu 64/3972 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu.

Okresný súd Nitra rozsudkom zo 17. januára 2007, sp. zn. 17 C 20/2006, žalobu zamietol v časti týkajúcej sa určenia neplatnosti dražby. Konanie v časti o určenie, že žalobca je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, zastavil. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania, žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou o určenie neplatnosti dražby mal domáhať aj vydania bezdôvodného obohatenia, a to žalovaného 2/ - vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a taktiež mal žiadať, aby žalovaný 1/ vrátil žalovanému 2/ peňažné plnenie, ktoré prijal na základe neplatného právneho úkonu. Keďže v žalobe tieto návrhy absentujú a súd je žalobou viazaný, bolo treba z tohto dôvodu žalobu zamietnuť. V prípade, ak by súd určil iba to, že dražba je neplatná, nedošlo by k obnoveniu pôvodného stavu (vráteniu a zapísaniu vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnosti). Vzhľadom na to konštatoval, že dražba vykonaná žalovaným 1/ — dražobníkom je neplatná, avšak pre nedostatok procesného návrhu zo strany žalobcu žalobu treba zamietnuť.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. novembra 2007, sp. zn. 5 Co 81/2007, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby, ako aj v časti nepriznania náhrady trov konania žalovanému 2/ potvrdil. V časti týkajúcej sa povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania napadnutý rozsudok zmenil. Samostatným výrokom pripustil dovolanie, lebo otázku, kto je pasívne legitimovaným subjektom pri podanej žalobe o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a o aký druh procesného spoločenstva ide, považoval za otázku zásadného právneho významu. Potvrdzujúci výrok rozsudku vo veci samej odôvodnil tým, že žalobu o určenie neplatnosti verejnej dobrovoľnej dražby nemožno považovať za klasickú žalobu v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. (určovací žalobu), ale za žalobu rezultujúcu z ustanovenia § 21 ods. 2, 3 zákona o dobrovoľných dražbách. Z hľadiska vecnej legitimácie sa konania na strane žalobcu (aktívne procesné spoločenstvo) alebo žalovaných (pasívne procesné spoločenstvo) musia zúčastniť navrhovateľ dražby, vlastník alebo nositeľ iného práva k predmetu dražby, dražobník a vydražiteľ. Na strane žalovaných (odporcov) vzniká nerozlučné procesné spoločenstvo. Pri tomto druhu procesného spoločenstva sa rozhodnutie týka všetkých spoločníkov s rovnakým výsledkom, práva a povinnosti spoločníkov sú nerozlučné. Ide o nútené spoločenstvo, pri ktorom sa procesný úkon niektorého zo spoločníkov týka všetkých spoločníkov. Dôsledky nerozlučného spoločenstva vyplývajú z hmotnoprávneho vzťahu účastníkov bez zreteľa na ich vôľu. Zo samotného ustanovenia § 21 ods. 2, 3 zákona o dobrovoľných dražbách vyplýva iba to, kto je takýto druh žaloby oprávnený podať. Vzhľadom na to možno sa prikloniť k záveru, že účinok rozhodnutia o neplatnosť dobrovoľnej dražby vplýva na právne vzťahy týchto osôb, ako aj na to, že účinok rozhodnutia takejto žaloby sa musí vzťahovať na všetkých, ktorých práva a povinnosti sa výsledok dražby týka a že záver o platnosti dražby musí pre všetkých, ktorých práva a povinnosti sa týka, vyznieť rovnako. Z týchto hľadísk treba, aby sa konania o neplatnosť verejnej dobrovoľnej dražby vždy zúčastnili:

- a) navrhovateľ dražby,
- b) vlastník alebo nositeľ iného práva k predmetu dražby, ak je navrhovateľom dražby od nich odlišná osoba, oprávnená podľa zvláštného právneho predpisu predmet dražby scudziť,
- c) dražobník,

d) vydražiteľ.

V prejednávanej veci preto podaná žaloba mala smerovať minimálne proti dražiteľovi, vydražiteľovi a navrhovateľovi dražby. Keďže žalobca v žalobe na strane žalovaného neoznačil navrhovateľa dražby ako nerozlučného spoločníka popri žalovaných 1/ a 2/, bolo treba podanú žalobu pre nedostatok pasívnej legitímácie zamietnuť.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. a dôvodnosť z toho, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Uviedol, že navrhovateľom dražby ja záložný veriteľ, teda nemôže byť navrhovateľom samotný správca, nakoľko tento záložného veriteľa iba zastupuje. O. v N. teda nie je vecne legitímované v konaní ani na jednej strane. Avšak aj samotný záložný veriteľ v danom prípade nekoná vo vlastnom mene, ale v mene záložcu. Zástupca, aj keď mu toto postavenie vyplýva ex lége, nemôže byť vecne legitímovaný v spore. Na posúdenie dovolacieho súdu tiež ostáva, či je aj dražobník - žalovaný 1/ osobou vecne legitímovanou v predmetnom konaní, nakoľko aj o jeho hmotnoprávnom vzťahu k predmetu konania možno mať dôvodné pochybnosti. Podľa názoru žalobcu by mu viac zodpovedalo postavenie vedľajšieho účastníka konania v zmysle § 93 O. s. p., lebo môže mať určitý právny záujem na výsledku konania v súvislosti s prípadným následným konaním o náhradu škody. Keďže účelom dražby je okrem iného prechod vlastníckeho práva, účelom žaloby o určenie neplatnosti dražby je najmä navrátenie do predošlého stavu, a to predovšetkým v súvislosti so zápisom predmetu dražby v katastri nehnuteľnosti. S poukazom na tento účel sa záväznosť rozsudku voči navrhovateľovi dražby a dražobníkovi javí ako nadbytočná. Žalobca z týchto dôvodov navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Nitre zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení navrhli dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O. s. p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je opodstatnené.

V danom prípade odvolací súd samostatným výrokom svojho rozsudku založil prípustnosť dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p. Ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, dovolateľ je oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. V dovolacom konaní potom predmetom posudzovania môže byť len správnosť riešenia uvedenej právnej otázky.

V prejednávanej veci dovolateľ namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak sice aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Odvolací súd pripustil dovolanie s cieľom vytvoriť procesnú možnosť preskúmať správnosť riešenia otázky, „kto je pasívne vecne legitímovaným subjektom pri podanej žalobe o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a o aký druh procesného spoločenstva ide“, ktorú považoval za otázku zásadného právneho významu.

Dražbou je verejné konanie, ktorého účelom je prechod vlastníckeho práva alebo iného práva k predmetu dražby, konané na základe návrhu navrhovateľa, pri ktorom sa licitátor obracia na vopred neurčený okruh osôb prítomných na vopred určenom mieste s výzvou na podávanie ponúk a pri ktorom na osobu, ktorá urobí najvyššiu ponuku, prejde príklepom licitátora vlastnícke alebo iné právo k predmetu dražby, alebo verejné konanie, ktoré bolo licitátorom ukončené z dôvodu, že nebolo urobené ani najnižšie podanie [§ 2 písm. a) zákona o dobrovoľných dražbách]. Účastníkom dražby je osoba prítomná na dražbe, ktorá sa dostavila s cieľom urobiť podanie a spĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom (§ 5 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách). Dražobníkom je osoba, ktorá organizuje dražbu a spĺňa podmienky ustanovené týmto a osobitným zákonom a vzniklo jej oprávnenie na prevádzkovanie príslušnej živnosti (§ 6 ods. 1 veta prvá zákona o dobrovoľných dražbách). Navrhovateľom dražby je vlastník predmetu dražby, osoba, ktorá vykonáva záložné právo, alebo iná osoba, ktorá je oprávnená navrhnúť vykonanie dražby podľa osobitného zákona (§ 7 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách). Príklepom je úkon licitátora spočívajúci v klepnutí kladičkom, čím dochádza za ustanovených podmienok k prechodu vlastníckeho práva alebo iného práva k predmetu dražby [§ 2 písm. f) zákona o dobrovoľných dražbách]. Udelením príklepu je dražba ukončená (§ 20 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách). Vydražiteľom je účastník dražby, ktorému bol udelený príklep [§ 2 písm. g) zákona o dobrovoľných dražbách]. Ak uhradil vydražiteľ cenu dosiahnutú vydražením

v ustanovenej lehote, prechádza na neho vlastnícke právo alebo iné právo k predmetu dražby udelením príklepu (§ 27 ods. 1 veta prvá zákona o dobrovoľných dražbách). V prípade, ak boli porušené ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu, okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a zároveň ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu; v tomto prípade možno sa domáhať neplatnosti dražby aj po uplynutí tejto lehoty. V prípade spoločnej dražby bude neplatná len tá časť dražby, ktorej sa takýto rozsudok týka (pozri § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách). Účastníkmi súdneho konania o neplatnosť dražby sú navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ, predchádzajúci vlastník a osoba dotknutá na svojich právach porušením zákona o dobrovoľných dražbách (pozri § 21 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách). Ak súd určil dražbu za neplatnú, účinky príklepu zanikajú ku dňu príklepu (pozri § 21 ods. 5 zákona o dobrovoľných dražbách).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že neplatnosť dobrovoľnej dražby môže určiť len súd v samostatnom konaní o určenie jej neplatnosti. Z ustanovenia § 21 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách a ním podaného taxatívneho výpočtu účastníkov súdneho konania možno vyvodiť, že ak niektorá z osôb označená za účastníka konania o neplatnosť dražby nie je žalobcom alebo jedným zo žalobcov, musí byť žalovanou alebo jednou zo žalovaných.

V občianskom súdnom konaní v prípade plurality účastníkov na jednej procesnej strane vzniká tzv. spoločenstvo účastníkov konania. Ak je niekoľko žalobcov, vzniká medzi nimi navzájom (aktívne) procesné spoločenstvo žalobcov; ak je niekoľko žalovaných, vzniká medzi nimi navzájom (pasívne) procesné spoločenstvo žalovaných. Občiansky súdny poriadok rozlišuje samostatné a nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. V prípade samostatného spoločenstva (§ 91 ods. 1 O. s. p.) koná každý z nich sám za seba (samostatne), jeho procesné úkony nemajú žiadny vplyv na práva a povinnosti ostatných účastníkov na tej istej procesnej strane a jeho práva a povinnosti sú nezávislé od práv a povinností ostatných spoločníkov. O nerozlučné spoločenstvo (§ 91 ods. 2 O. s. p.) ide vtedy, keď z hľadiska hmotno-právneho je predmetom konania právo alebo povinnosť nedielnej povahy a treba, aby sa účinok rozsudku vzťahoval spoločne na všetkých účastníkov. Pri nerozlučnom spoločenstve platia úkony jedného zo spoločníkov aj za ostatných spoločníkov.

Na rozlíšenie, či ide o procesné spoločenstvo samostatné alebo o procesné spoločenstvo nerozlučné, je určujúca povaha predmetu konania, vyplývajúca z hmotného práva. V konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby vyplýva nerozlučnosť spoločenstva účastníkov konania z právnej povahy dobrovoľnej dražby, z predpokladov určenia jej neplatnosti súdom, z dôsledkov, ktoré z určenia neplatnosti dražby vyplývajú pre právne vzťahy týchto osôb a tiež aj z toho, že účinok rozhodnutia o žalobe sa musí vzťahovať na všetkých, ktorých práv a povinnosti sa výsledok dražby týka.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu vychádzal odvolací súd v prejednávanej veci zo správneho záveru, že v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby ide v prípade viacerých žalovaných o ich nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 91 ods. 2 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní posudzujúc vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k odvolacím súdom vymedzenej dovolacej otázke má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne. Správny je aj právny záver odvolacieho súdu o nedostatku pasívnej legitímácie, ktorý je dôvodom na zamietnutie žaloby.

Pretože nebolo zistené (ani dovolateľom tvrdené), že by v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 O. s. p. alebo k tzv. inej vade konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p., ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

24.

ROZHODNUTIE

Dieťa, ktoré v priebehu konania o výživné nadobudne plnoletosť, je procesné oprávnené podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu o výživnom aj za čas, keď bolo ešte maloleté.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. mája 2009, sp. zn. 5 Cdo 78/2009)

Okresný súd Žilina (súd prvého stupňa) rozsudkom z 13. marca 2008, č. k. 21 P 218/2006-235, určil vyživovaciu povinnosť matky na dcéru L. Z. (ktorá v priebehu konania nadobudla plnoletosť) vo výške 3 000,- Sk mesačne „s účinnosťou“ od 4. decembra 2006 s tým, že matka je povinná plniť ju k rukám dcéry vždy do 20. dňa v mesiaci vopred. Nedoplatok na výživnom od decembra 2006 do 31. marca 2008 vo výške 28 000,- Sk uložil matke splácať v 300,- Sk mesačných splátkach splatných spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok. Uviedol, že týmto rozhodnutím sa mení rozsudok Okresného súdu Žilina z 1. februára 2006, č. k. 2 C 219/2005-40. Návrh otca dieťaťa v časti o zverení do výchovy, úpravu styku a „spätnej účinnosti určenia výživného“ zamietol.

Proti výrokom rozsudku súdu prvého stupňa „o zamietnutí spätnej účinnosti výživného“ a o povinnosti splácať nedoplatok zameškaného výživného podala L. Z. odvolanie.

Krajský súd v Žiline (odvolací súd) rozsudkom z 27. novembra 2008, sp. zn. 10 CoP 34/2008, odvolanie L. Z. proti výroku súdu prvého stupňa „vo vzťahu k obdobiu platenia výživného od 4. decembra 2006 do 10. júna 2007“ odmietol. Rozsudok súdu prvého stupňa „dotýkajúci sa obdobia od 11. júna 2007“ potvrdil. Výrok o nedoplatku na výživnom za obdobie od 11. júna 2007 do 30. novembra 2008 zmenil tak, že tento nedoplatok predstavuje 16 935,40 Sk a matka je povinná splácať ho v 2 000,- Sk mesačných splátkach splatných prvým mesiacom po právoplatnosti rozsudku, spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Časť odvolania L. Z. odmietol odvolací súd podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p. majúc za to, že menovaná nebola na odvolanie oprávnená v celom rozsahu. Na odôvodnenie tejto časti rozhodnutia uviedol, že v čase podania návrhu na určenie výživného voči matke na vtedy ešte maloletú L. Z. za čas od 1. júla 2006, resp. po zmene návrhu od 1. septembra 2006, zastupoval maloletú jej zákonný zástupca (otec), ktorý ale proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa týkajúceho sa obdobia, keď jeho dcéra bola ešte maloletá, odvolanie nepodal. Podľa odvolacieho súdu sa L. Z. stala účastníčkou konania až nadobudnutím plnoletosti, t. j. 10. júna 2007. Odvolanie preto mohla účinne podať proti výroku o určení vyživovacej povinnosti matky a „výroku o nedoplatku na výživnom“ len za čas po nadobudnutí plnoletosti, ktorý opravný prostriedok potom považoval sčasti za dôvodný.

Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o odmietnutí jej odvolania podala L. Z. (dovolateľka) dovolanie. Tento mimoriadny opravný prostriedok odôvodnila tým, že v konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Podľa dovolateľky sú právne úvahy odvolacieho súdu zmätočné, nesprávne a poškodzujú jej práva. Uviedla, že otec ju v konaní nikdy nezastupoval, ani ju zastupovať nemohol. Do nadobudnutia plnoletosti bola v konaní zastúpená kolíznym opatrovníkom, čo naostatok vyplýva aj zo záhlavia napadnutého rozhodnutia. Spôsobilou účastníčkou konania bola od začatia konania a nadobudnutím plnoletosti nadobudla aj plnú procesnú spôsobilosť. Nadobudnutím plnoletosti zanikla funkcia kolízneho opatrovníka a od tohto času mohla svoje nároky voči matke na splnenie vyživovacej povinnosti uplatňovať v plnom rozsahu bez ohľadu na to, či ide o výživné za čas pred alebo po nadobudnutí plnoletosti. Uviedla, že výživné prislúcha dieťaťu bez ohľadu na to, či dieťa je maloleté alebo plnoleté. V prípade maloletého dieťaťa je výživné z dôvodu nedostatku jeho spôsobilosti na právne úkony platené k rukám rodiča, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, čo však neznamená, že by nárok na výživné za čas do plnoletosti dieťaťa „materiálne akokoľvek prešiel“ na tohto rodiča. Z uvedených dôvodov dovolateľka navrhla rozsudok odvolacieho súdu v jeho napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Matka dovolateľky sa k dovolaniu vyjadrila tak, že podľa jej názoru je rozhodnutie odvolacieho súdu správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento procesný úkon, skúmal ďalej, či dovolanie smeruje proti takej časti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Dospel pritom k záveru, že dovolanie je v danej veci prípustné vzhľadom na vadu vytykanú dovolateľkou [§ 237 písm. f) O. s. p.] a že so zreteľom na jej existenciu treba napadnutú časť rozhodnutia odvolacieho súdu zrušiť.

Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní L. Z. vychádzal z toho, že na urobenie tohto procesného úkonu (na podanie odvolania) bola menovaná oprávnená len za čas plnenia výživného povinným rodičom po nadobudnutí

jej plnoletosti, keď sa stala aj účastníčkou konania, nie však aj za čas, keď bola maloletá a bola zastúpená zákonným zástupcom (otcom).

Tento záver odvolacieho súdu, protirečivý už vo svojom základe, nie je správny.

Rozhodovanie o výžive maloletých detí je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zmysle § 176 až § 180 O. s. p. Okruh účastníkov takéhoto konania treba posúdiť podľa ustanovenia § 94 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého v konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu, sú účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať. Z hľadiska tohto ustanovenia je účastníkom konania predovšetkým maloleté dieťa, o právach ktorého na výživné súd koná. L. Z. bola teda účastníčkou predmetného konania aj pred tým, než dovŕšením osemnásteho roku svojho veku nadobudla plnoletosť. Nie je preto správny záver odvolacieho súdu, že L. Z. sa stala účastníčkou konania až nadobudnutím plnoletosti, t. j. až dňom 10. júna 2007.

Do nadobudnutia plnoletosti bola L. Z. zastúpená v konaní kolíznym opatrovníkom, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Z. (uznesenie súdu prvého stupňa zo 4. decembra 2006, č. k. 21 P 218V06-97). Kolízny opatrovník, ustanovený súdom podľa § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), sa stal zástupcom maloletej v rozsahu, v akom bol oprávnený za L. Z. konať, a okrem iného mohol splnomocniť aj inú osobu (napr. advokáta) na jej zastupovanie, avšak len v rozsahu, v akom bol sám oprávnený za maloletú konať (pozri tiež R 17/1987). Nesprávny je preto aj záver odvolacieho súdu, že do nadobudnutia plnoletosti zastupoval L. Z. z titulu zákonného zastúpenia jej otec.

Uvedené premisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoj záver o nedostatku oprávnenia L. Z. na podanie odvolania za obdobie jej maloletosti, si naostatok navzájom aj odporujú. Zastupovať možno iba toho, kto je účastníkom konania. Podľa odvolacieho súdu sa ale menovaná stala účastníčkou až nadobudnutím plnoletosti.

Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom vyplýva priamo zo zákona (zákonná vyživovacia povinnosť), nie až z rozhodnutia súdu, ktorým sa splnene tejto povinnosti ukladá povinnej osobe. Povinná osoba musí vždy, aj keď úkor svojho minima, zabezpečiť výživu dieťaťa. Právo na výživu vzniká dieťaťu narodením, je právom osobnej povahy, nemožno ho preniesť na iného, a to ani na strane povinnej osoby. Ustanovenie § 62 ods. 1 Zákona o rodine zabezpečuje deťom výživné od ich rodičov do toho času, pokiaľ nie sú samy schopné sa živiť; nerozoznáva pritom deti maloleté a plnoleté a z hľadiska veku detí tieto nároky nediferencuje. Podľa Zákona o rodine sú podmienky nároku maloletého aj plnoletého dieťaťa na výživné celkom rovnaké; vyživovacia povinnosť rodičov k deťom časovo končí vtedy, keď sú samy schopné zarábať (sa živiť). Rozhodnutie súdu, ktorým bolo rodičom určené výživné pre maloleté dieťa za jeho maloletosti, nestráca účinky po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa; v takom prípade netreba podávať nový návrh na určenie výživného, ak podmienky pre určenie vyživovacej povinnosti naďalej trvajú. Súd svojím výrokom neobmedzuje určené výživné na čas maloletosti dieťaťa. Ak bol návrh na určenie výživného podaný pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, pokračuje v konaní súd starostlivosti o maloletých aj po jeho plnoletosti s tým rozdielom, že plnoleté dieťa má už v ďalšom súdnom konaní samostatné procesné postavenie, pričom funkcia kolízneho opatrovníka zanikla. Veková hranica 18 rokov je podľa právnej úpravy v Zákone o rodine významná z hľadiska procesnoprávneho (do plnoletosti dieťaťa možno konanie o určenie výživného začať aj bez návrhu, kým po dovŕšení plnoletosti len na návrh oprávneného). Ak v konaní o výživnom pre maloleté dieťa rozhoduje súd až po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa, treba, aby plnoleté dieťa v konaní uviedlo, či nárok na výživné uplatňuje aj za dobu po dosiahnutí plnoletosti a v akej výške. Súd v takom prípade rozhodne o výživnom až do času rozhodovania. Plnenie dávok výživného, ktoré sa stali splatnými počas neplnoletosti dieťaťa, rovnako ako dávok, ktoré sa stali splatnými po nadobudnutí plnoletosti, uloží súd povinnej osobe priamo voči dieťaťu; to sa týka aj nedoplatkov výživného za čas pred plnoletosťou (porovnaj napr. R 67/1967, R 2/1985, Zborník III, str. 308 a pod.).

Z uvedeného vyplýva, že dieťa, ktoré v priebehu konania o výživné nadobudne plnoletosť, môže podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu o výživnom aj za čas, keď bolo ešte maloleté.

Ak za tohto stavu odvolací súd odvolanie L. Z. proti výroku súdu prvého stupňa „vo vzťahu k obdobiu platenia výživného od 4. decembra 2006 do 10. júna 2007“ odmietol ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený, odňal tejto účastníčke právo, aby na základe jej včas podaného odvolania bol ňou napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa preskúmaný odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994).

So zreteľom na túto procesnú vadu konania, ktorá napĺňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm. 1) O. s. p., je dovolanie L. Z. prípustné a zároveň tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolaním napadnutú časť uznesenia odvolacieho súdu a na ňu nadväzujúci výrok o trovách konania uznesením zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O. s. p.).

25.

ROZHODNUTIE

Právna domnienka podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnené, nastáva iba ak ten, kto uplatňuje, že vec sa nemala do súpisu zaradiť, nepodá v súdom určenej lehote proti správcovi vylučovaciú žalobu, hoci bol konkurzným súdom poučený o tom, že vec bola zapísaná do súpisu a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2009, sp. zn. 5 Cdo 194/2008)

Okresný súd Prešov (súd prvého stupňa) rozsudkom z 13. decembra 2007, č. k. 7 C 725/2004-349, určil, že žalobca je vlastníkom miestnej komunikácie, nachádzajúcej sa na parcele č. 128/1 - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 9 673 m² vedenej na liste vlastníctva č. 2295 v katastrálnom území N. S. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na účet jeho zástupcu náhradu trov konania v sume 135 582,- Sk a na účet súdu súdny poplatok 47 020,- Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd), konajúci odvolaní žalovaného, rozsudkom z 10. júna 2008, sp. zn. 9 Co 10/2008, potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a vo výroku o náhrade trov konania. Zmenil ho vo výroku o súdnom poplatku tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu prvého stupňa do troch dní súdny poplatok za žalobu v sume 55 000,- Sk. Žalovanému uložil aj povinnosť zaplatiť žalobcovi do troch dní náhradu trov odvolacieho konania v sume 45 530,- Sk. Proti svojmu rozsudku napokon pripustil podľa ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. dovolanie.

Odvolací súd na odôvodnenie svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že pozemná komunikácia, ako stavba postavená na pozemku - parcele č. 128/1, ku ktorej sa žalobca domáhal určenia svojho vlastníckeho práva, nie je evidovaná v registri stavieb katastra nehnuteľností; charakteristika stavby, označená kódom poskytuje len informáciu o druhu a účele stavby zriadenej na pozemku. Záver o vlastníctve žalovaného k predmetnej stavbe, teda z listu vlastníctva č. 2295, na ktorom je v jeho prospech zapísaná parcela č. 128/1 - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 11 236 m², na ktorej sa pozemná komunikácia nachádza, nemožno vyvodiť. Vychádzajúc z uvedeného považoval preto za nevyhnutné posúdiť platnosť kúpnych zmlúv, na základe ktorých právny predchodca žalovaného (K., s. r. o.), a potom samô-

ný žalovaný, nadobudli vlastníctvo k nehnuteľnostiam v nich uvedeným. Dospel k záveru, že právny predchodca žalovaného a po ňom ani žalovaný sa nemohli stať vlastníkmi spornej komunikácie, pretože táto nebola súčasťou privatizačného projektu štátneho podniku Z., teda v rámci privatizácie sa nestala ani majetkom obchodnej spoločnosti Z., a. s., na majetok ktorého bol nariadený konkurz, v rámci ktorého správca konkurznej podstaty zmluvou z 21. novembra 2002 previedol „určitý“ majetok na právneho predchodcu žalovaného. Ustálil, že ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení bola predmetná pozemná komunikácia miestnou komunikáciou zaradenou do siete miestnych komunikácií Mesta P. a následne, nadobudnutím účinnosti § 3d ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), sa stala vlastníctvom žalobcu. Podľa odvolacieho súdu na závere, že právny predchodca žalovaného nemohol predmetnú komunikáciu nadobudnúť od správcu konkurznej podstaty úpadcu Z., a. s., „nemení nič“ ustanovenie § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Nevyvrátiteľná domnienka vyplývajúca z tohto ustanovenia sa totiž nevzťahuje na prípad, keď sa do súpisu konkurznej podstaty zahrnul aj majetok tretej osoby, ktorá síce bola účastníčkou konkurzného konania ako veriteľ, ktorú však konkurzný súd ani správca konkurznej podstaty nepoučili o práve podať v stanovenej lehote žalobu na vylúčenie veci z konkurznej podstaty. Ak sa dotknutá osoba do skončenia konkurzného konania nedozvedela o tom, že do konkurznej podstaty bola zahrnutá aj jej vec, môže sa domáhať svojho vlastníckeho práva na všeobecnom súde určovacou žalobou. „To platí vo zvýšenej miere v prípade, keď takáto vec nebola zahrnutá do súpisu majetku v konkurznej podstate.“ Podľa odvolacieho súdu z konkurzného spisu vyplýva, že súčasťou súpisu majetku úpadcu bola len parcela č. 128/1; ani z ponuky správcu v inzeráte, ani z opatrenia konkurzného súdu z 31. októbra 2002, č. k. 1 K 17/22-177, nevyplýva, že by bol daný súhlas aj na prevod stavby pozemnej komunikácie postavenej na tejto parcele. Na základe uvedeného odvolací súd uzavrel, že žalobca preukázal, že ku dňu 21. novembra 2002 bol vlastníkom spornej stavby komunikácie.

Odvolací súd za otázku zásadného právneho významu, na riešenie ktorej pripustil proti svojmu rozsudku podľa § 238 ods. 3 O. s. p. dovolanie, považoval otázku, „či dôsledky vyplývajúce z § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní sa vzťahujú aj na vlastníka veci, ktorý nevedel, že jeho vec bola (navyše nevýslovné)

zapísaná do súpisu konkurznej podstaty, pričom nebol konkurzným súdom poučený, aby v lehote, ktorú by mal stanoviť súd, podal žalobu proti správcovi konkurznej podstaty na vylúčenie veci z konkurznej podstaty."

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že odvolací súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci. Podľa žalovaného nie je dôvodný záver odvolacieho súdu, že žalobca preukázal, že k 21. novembru 2002 bol vlastníkom stavby komunikácie. Investorom predmetnej stavby a jej vlastníkom bol štátny podnik Z. Spravovaný majetok štátu prevzala v celom rozsahu obchodná spoločnosť Z., a. s. Podľa žalovaného nie je opodstatnený ani záver odvolacieho súdu, že z konkurzného spisu vyplýva, že súčasťou súpisu majetku úpadcu Z., a. s., bol len pozemok pod stavbou komunikácie, ani jeho záver, že zaradenie pozemnej komunikácie do siete miestnych komunikácií sa nemusí udiat rozhodnutím príslušného orgánu obce. Žalobca doposiaľ nepreukázal, z akých skutočností vyvodzuje svoje vlastníctvo k spornej ceste. Podľa žalovaného nie je opodstatnený záver odvolacieho súdu, že nevyvrátiteľná domnienka vyplývajúca z § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní sa nevzťahuje na prípad, keď sa do súpisu konkurznej podstaty zahrnul aj majetok tretej osoby, ktorá síce bola účastníčkou konkurzného konania ako veriteľ, ktorú však ani konkurzný súd, ani správca konkurznej podstaty nepoučil o jej práve, a tým aj povinnosti podať v stanovenej lehote žalobu na vylúčenie veci z konkurznej podstaty. K tomu žalovaný uviedol: „Súpis podstaty tvorí právny podklad na speňaženie majetku patriaceho do podstaty. Speňažený môže byť iba ten majetok, ktorý bol spísaný a správca je povinný speňažiť všetok spísaný majetok, iba že by bol zo súpisu zákonom stanoveným spôsobom vylúčený. Súpis majetku podstaty predstavuje titul, ktorým správca konkurznej podstaty dokladá (napr. v konaní o vklade vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností), že je oprávnený nakladať so spísaným majetkom pri jeho speňažovaní. Podstatou vylučovacej žaloby je pre konkurz (ale aj pre účastníkov konania o žalobe) záväzným spôsobom vyriešiť práve otázku, či majetok spísaný do konkurznej podstaty (niektorá z jeho častí) bol do súpisu pojatý oprávnene a či tu nie je silnejšie právo inej osoby než úpadcu, ktoré súpis tohto majetku a jeho následné speňaženie v konkurze vylučuje. Nejde o úpravu vlastnú iba konkurznému právu. Touto metódou (vylučovacou žalobou, ktorú musí podať ten, kto sa domnieva, že má k veci silnejšie právo) sa totiž rieši (a z historického pohľadu v našej krajine vždy riešil) aj spor o majetok spísaný v rámci výkonu rozhodnutia či exekúcie (por. napr. § 267 O. s. p.). Platí taktiež, že osoba, ktorá tvrdí, že vec, právo alebo iná majetková hodnota do konkurznej podstaty nepatrí, môže podať vylučovaciu žalobu bez ohľadu na to, či k jej podaniu bola konkurzným súdom vyzvaná. Legitimácia k vylučovacej žalobe je daná už tým, že vec bola správcom zaradená (zapísaná) do súpisu podstaty. Súd uloží tejto osobe podať vylučovaciu žalobu vtedy, pokiaľ tak neučinila z vlastnej iniciatívy. Právna úprava tým sleduje, aby ten, kto uplatňuje, že vec nemala byť zaradená do súpisu, bol o nevyhnutnosti podať vylučovaciu žalobu (keď chce dosiahnuť vylúčenie veci zo súpisu podstaty) poučený; márne uplynutie stanovenej lehoty potom má za následok nevyvrátiteľnú právnu domnienku, že vec bola pojatá do súpisu oprávnene, a že teda môže byť bez ohľadu na pôvodné pochybnosti, či patrí do podstaty, ako súčasť konkurznej podstaty speňažená. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene. Pokiaľ žalobca mal za to, že je vlastníkom komunikácie, a že predmetná nehnuteľnosť nepatrila do majetkovej podstaty úpadcu, mal možnosť v súlade s § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní spochybniť zaradenie cesty do súpisu majetkovej podstaty a podať žalobu proti správcovi na konkurznom súde. Žalobca však žiadne takéto skutočnosti nepreukázal". Žalovaný ďalej v dovolaní vyslovil názor, že K., s. r. o., nadobudla vlastnícke právo v súlade s § 132 Občianskeho zákonníka a zákonom o konkurze a vyrovnaní. Ide o jeden z prípadov, keď zákon konštrukciou vyššie popísanej nevyvrátiteľnej domnienky prelamuje zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viacej práv ako sám má. To je možné dokumentovať aj neskoršími zmenami zákona o konkurze a reštrukturalizácii, keď takýto ustálený výklad podávaný súdnou praxou (záver, že súpis majetku konkurznej podstaty je listinou, ktorá oprávňuje správcu k speňaženiu spísaného majetku) bol s účinnosťou od 1. januára 2006 vtelený do § 93 ods. 3. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov - kupujúci pri odplatnom prevode veci zapísanej do súpisu nadobudne vlastnícke právo aj vtedy, keď úpadca nebol vlastníkom tejto veci. Správca zodpovedá pôvodnému vlastníkovi veci za škodu, ktorá mu tým vznikla, ibaže preukáže, že konal s odbornou starostlivosťou." Žalovaný v doplnení dovolania z 9. marca 2009 uviedol, že žalobca nepreukázal, že komunikácia, ktorú sám nazýva ako „miestna", bola zaradená do siete miestnych komunikácií v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov. Pokiaľ aj v tomto konaní nie je predmetná „stavba" komunikácie stavbou v zmysle občianskeho práva, ale ide o výsledok stavebnej činnosti, ktorý nie je stavbou ako samostatným predmetom právnych vzťahov, nemôže sa k nej žalobca domáhať určenia vlastníckeho práva.

Žalobca navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť. Vychádzal z názoru, že vzhľadom na spôsob vymedzenia otázky, ktorá sa má riešiť v dovolacom konaní, je predmetom preskúmania dovolacím súdom len otázka, či v dôsledky vyplývajúce z § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní sa vzťahujú aj na vlastníka veci, ktorý nevedel, že jeho vec bola (navyššie nevýslovné) zapísaná do súpisu konkurznej podstaty, pričom nebol

konkurzným súdom poučený, aby v lehote, ktorú by mal stanoviť súd, podal žalobu proti správcovi konkurznej podstaty na vylúčenie veci z konkurznej podstaty. Ak oba sudy vyšli zo skutkového zistenia, že do súpisu podstaty bola zahrnutá len parcela č. 128/1 zapísaná na liste vlastníctva č. 1217 v katastrálnom území P. a nebola do nej zahrnutá miestna komunikácia, potom nenastáva nevyvrátiteľná domnienka vyplývajúca z § 19 ods. 2 zákona č. 32/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Podľa žalobcu „dôsledky vyplývajúce z tohto ustanovenia nastávajú len vtedy, ak sú splnené zákonné predpoklady, a to, že vec bola zahrnutá do súpisu podstaty spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu a je určitý a zrozumiteľný a zároveň súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde. Len po splnení týchto zákonných predpokladov nastáva nevyvrátiteľná domnienka vyplývajúca z druhej vety § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Ak nebol dodržaný postup daný zákonom, t. j. vec nebola v súpise podstaty a súd neuložil lehotu na podanie žaloby proti správcovi, nenastávajú účinky nevyvrátiteľnej domnienky. Opačná interpretácia by viedla k nadobúdaniu vlastníctva praeter legem.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k týmto záverom:

V ustanovení § 238 ods. 3 O. s. p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu je zásadného právneho významu. Treba osobitne zdôrazniť, že ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. V dovolacom konaní potom predmetom posudzovania a riešenia môžu byť len právne otázky (na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený a ani vybavený procesnými prostriedkami - pozri § 243a ods. 2, veta druhá O. s. p.). Dovolací súd v nadväznosti na to konštatuje, že so zreteľom na vyššie uvedené medze dovolacieho prieskumu v danom prípade nepreskúmaval (nemohol preskúmať) správnosť skutkových záverov odvolacieho súdu, ani opodstatnenosť námietok žalovaného skutkovej povahy. Keďže platná právna úprava umožňovala dovolaciemu súdu v dovolacom konaní riešiť len právnu otázku, so zreteľom na zásadný právny význam ktorej bola vyslovená prípustnosť dovolania, dovolací súd neposudzoval (nemohol posudzovať) ani správnosť právnych záverov súdov o iných právnych otázkach než otázky, na riešenie ktorej odvolací súd pripustil dovolanie. Vzhľadom na uvedené dovolací súd neposudzoval otázku, kto bol investorom stavby pozemnej komunikácie, otázku zaradenia predmetnej komunikácie do siete miestnych komunikácií, ani otázku, či komunikácia nachádzajúca sa na pozemku žalovaného, označená ako spevnená plocha, je stavbou v zmysle občianskeho práva.

V danej veci bola pripustením dovolania vytvorená možnosť preskúmať (len) správnosť riešenia otázky, „či dôsledky vyplývajúce z § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní sa vzťahujú aj na vlastníka veci, ktorý nevedel, že jeho vec bola (navyššie nevýslovné) zapísaná do súpisu konkurznej podstaty, pričom nebol konkurzným súdom poučený, aby v lehote, ktorú by mal stanoviť súd, podal žalobu proti správcovi konkurznej podstaty na vylúčenie veci z konkurznej podstaty.“ Po preskúmaní veci dovolací súd dospel ohľadne takto vymedzenej právnej otázky k tomuto záveru:

Podľa § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, účinného do 31. decembra 2005 (tento predpis treba na danú právnu vec aplikovať), platí, že ak sú pochybnosti, či vec patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie veci do súpisu. Súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene.

Ostatná veta citovaného ustanovenia upravuje právnu domnienku, podľa ktorej, ak žaloba o vylúčenie veci zo súpisu podstaty (vylučovacia žaloba) nie je podaná v súdom určenej lehote, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene.

Právna domnienka (prezumpcia) znamená, že podľa zákona sa určitá právna skutočnosť považuje za existujúcu, ak nastala iná právna skutočnosť. Zákon tak v niektorých prípadoch uľahčuje potrebné zistenie tým, že ustanoví právnu domnienku, v ktorej formuluje závery opierajúce sa o všeobecnú skúsenosť. Právne domnienky (prezumpcie) sa ustanovujú v záujme zabezpečenia právnej istoty. Simulujú existenciu určitého faktu, ktorý je právnou skutočnosťou.

Výklad právnej normy ustanovujúcej právnu domnienku (prezumpciu), keďže sa pri ňom musí zabezpečiť najvyššia miera právnej istoty, musí byť doslovný (adekvátny) a nemôže byť v žiadnom prípade rozširujúci.

Podľa dovolacieho súdu zo zmyslu a z obsahu v normatívnom texte ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní použitých slov a nimi utváraných viet („Súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene“) možno vyvodíť, že domnienka ustanovená v predmetnom ustanovení je aplikovateľná len vtedy, ak konkurzný súd vydá uznesenie, ktorým určí tretej osobe (tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť) lehotu na vydanie vylučovacej žaloby a poučí ju, že vec (majetok) bola zapísaná do súpisu a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby. Ak vo vzťahu k takejto tretej osobe uznesenie nebolo vydané, nenastávajú právne dôsledky podľa uvedeného ustanovenia.

Keďže v predmetnej právnej veci konkurzný súd oprávnenej osobe neuložil, aby v lehote určenej súdom podala vylučovaciu žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz a nepoučil ju o tom, že vec bola zapísaná do súpisu a o právnych následkoch nepodania žaloby, nemohla nastať domnienka ustanovená v ustanovení § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Z hľadiska vzniku tejto domnienky nebolo pritom významné, z akého dôvodu konkurzný súd takto nepostupoval (napr. preto, že správca konkurznej podstaty nezapísal majetok úpadcu alebo tretej osoby s poznámkou, alebo že tretia osoba sa nedozvedela, že vec bola zapísaná do súpisu a pod.).

Vychádzajúc z uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že nie je dôvodná dovolacia námietka žalovaného v časti týkajúcej sa právnej otázky, na riešenie ktorej odvolací súd pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie.

Keďže odvolací súd v podstate správne vyriešil otázku vzniku právnej domnienky v zmysle ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, teda na daný skutkový stav použil správny právny predpis, tento aj správne vyložil a jeho právne závery zodpovedajú hypotéze použitého právneho predpisu, rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. správny. Nakoľko nebolo zistené, že by konanie odvolacieho súdu bolo postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 O. s. p. alebo inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 1 O. s. p. v znení zákona č. 384/2008 Z. z. rozsudkom zamietol.

26. ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka z hľadiska akcionárov má všeobecnú povahu, pretože nešpecifikuje, ktorých konkrétnych akcionárov sa toto obmedzenie týka.

Akcionári majú právo domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení podľa § 183 v spojení s § 131 Obchodného zákonníka, ale nie z dôvodov, ktoré vylučuje ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2008, sp. zn. 1 Obdo V 79/2006)

Na odvolanie navrhovateľov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 21. februára 2006, č. k. 1 Obo 234/2004-343, rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh zamietnutý, potvrdil a vo veci pripustil dovolanie. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku k námietke odvolateľov uviedol:

Predmetom sporu je určenie neplatnosti valného zhromaždenia o zlúčení a schválení zmluvy o zlúčení spoločnosti, o zvýšení základného imania spoločnosti a o zmene stanov prijatých na mimoriadnom valnom zhromaždení spoločnosti S., konaného dňa 13. decembra 2002. Podľa názoru navrhovateľov sú napadnuté uznesenia v rozpore so zákonom a sú neplatné. Dôvody, pre ktoré návrh podali, sú

A.1) absencia znaleckého posudku na ocenenie oboch zlučujúcich sa spoločností,

A.2) zneužitie väčšiny, keď majoritný akcionár váhou svojich hlasov sám schválil zlúčenie bez dodržania zákonných postupov, týkajúcich sa ocenenia zlučujúcich sa spoločností,

B.1) použitie nezákonných postupov ocenenia v správe predstavenstva s následkom neodborného ocenenia zlučujúcich sa spoločností,

B.2) absencia podrobnej písomnej správy predstavenstva, v ktorej by predstavenstvo z ekonomického hľadiska vysvetlilo výmenný pomer akcií a svoj postup pri jeho stanovení a

C) nesprávny výmenný pomer akcií, ako dôsledok neodborného ocenenia a porušenia zákona odporcom.

Dôvody uvedené pod písm. B) sú podľa názoru navrhovateľov dôvody, pre ktoré možno žiadať neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, napriek ustanoveniu § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka.

Z obsahu spisu je zrejmé, že na základe uvedených a napadnutých uznesení bolo schválené zlúčenie S. a A., ďalej bolo schválené zvýšenie základného imania S., ako aj zmena stanov S., vrátane zmeny obchodného mena na A. Obaja navrhovatelia boli akcionármi S. pred schválením jej zlúčenia s A. Navrhovateľ v 1. rade sa zúčastnil mimoriadneho valného zhromaždenia S., konaného dňa 13. decembra 2002 a podal protest do zápisnice z valného zhromaždenia, týkajúci sa rozhodnutia k bodom programu 6, 8 a 9, ktorými boli prejednané a schválené napadnuté uznesenia. Navrhovateľ v 2. rade sa tohto mimoriadneho valného zhromaždenia nezúčastnil.

Podľa § 218h ods. 1 Obchodného zákonníka po zápise splynutia alebo zlúčenia spoločností do obchodného registra sa nemožno domáhať určenia neplatnosti splynutia alebo zlúčenia inak, ako návrhom na súd na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o splynutí alebo zlúčení a schválení zmluvy o splynutí, alebo zmluvy o zlúčení spoločnosti podľa § 183, ustanovenie § 68a a osobitných zákonov tým nie sú dotknuté. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia dôvodom podania návrhu na vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o schválení zmluvy o splynutí, alebo zmluvy o zlúčení spoločnosti nemôže byť skutočnosť, že výmenný pomer akcií a výška doplatku v peniazoch nie sú primerané, alebo že údaje týkajúce sa výmenného pomeru akcií a výšky doplatku v peniazoch v správe predstavenstva podľa § 218b ods. 1, alebo v správe audítora podľa § 218a ods. 3 nie sú v súlade s právnymi predpismi. Po nadobudnutí účinkov zlúčenia, alebo splynutia sa nemožno domáhať určenia neplatnosti zlúčenia alebo splynutia, ani neplatnosti zmluvy o zlúčení alebo splynutí. Právna úprava pripúšťa iba určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení alebo splynutí a uznesenia o schválení zmluvy o zlúčení alebo splynutí na základe návrhu podľa § 183 v súvislosti s § 131. Obdobie, v rámci ktorého možno uznesenie o zlúčení alebo splynutí napadnúť, je obmedzené 3-mesačnou lehotou na podanie návrhu na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, ktorá zásadne začína plynúť dňom nasledujúcim po konaní valného zhromaždenia, ktoré uznesenie prijalo, resp. odo dňa, keď sa oprávnená osoba mohla dozvedieť o uznesení valného zhromaždenia, ak valné zhromaždenie nebolo riadne zvolané. Súčasne je tým obmedzený aj okruh osôb, ktoré po zápise zlúčenia alebo splynutia môžu napadnúť uznesenie o zlúčení alebo splynutí. Možnosť domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia o zlúčení alebo splynutí a o schválení zmluvy o zlúčení alebo splynutí zo strany

akcionára je navyše podmienená tým, že porušenie zákona alebo stanov mohlo obmedziť jeho práva spoločníka a tým, že podal protest do zápisnice z valného zhromaždenia, ak sa zúčastnil na valnom zhromaždení.

Ďalšie obmedzenie možnosti domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia o zlúčení alebo splynutí a o schválení zmluvy o zlúčení, alebo splynutí zo strany akcionárov je upravené v odseku 2. Dôvody uvedené v odseku 2 sú najzávažnejšími dôvodmi pre určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení alebo splynutí a o schválení zmluvy o zlúčení alebo splynutí. Právna úprava v záujme ochrany tretích osôb uprednostňuje stabilitu zlúčenia alebo splynutia a nepripúšťa určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia z týchto dôvodov. Ochrana práv a záujmov akcionárov v prípade neprimeraného výmenného pomeru akcií a výšky doplatku v peniazoch je garantovaná inými právnymi prostriedkami. V prípade, ak členovia predstavenstva vo svojej správe k zlúčeniu alebo splynutiu, vypracovanej podľa § 218b ods. 1, alebo audítor vo svojej správe vypracovanej podľa § 218a ods. 3 uvedú údaje, ktoré sú v rozpore s právnymi predpismi, podľa § 218g zodpovedajú za škodu, ktorú tým akcionárom zanikajúcich spoločností spôsobili.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Vychádzal pritom zo zistenia, že Obchodný zákonník má špeciálnu úpravu pre splynutie alebo zlúčenie spoločnosti v ustanovení § 218a a nasledujúcich. Odvolací súd je toho názoru, že ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka vylučuje, aby sa akcionári domáhali určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia podľa § 183 v spojení s § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka z dôvodov v ňom uvedených. Toto ustanovenie v záujme tretích osôb uprednostňuje stabilitu zlúčenia spoločnosti. Dôvody uvádzané navrhovateľmi na určenie neplatnosti uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia vlastne smerujú k určeniu výmennej hodnoty akcií, nemožno teda uplatniť nárok na určenie neplatnosti podľa § 183 a § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka. V danom prípade navrhovatelia majú právo domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení podľa § 183 v spojení s § 131 Obchodného zákonníka, ale nie z dôvodov, ktoré vylučuje ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka. Ide však o otázku zásadného právneho významu, preto odvolací súd dovolanie pripustil. Správne súd prvého stupňa neskúmal doplnenie dôvodov určenia neplatnosti uznesení valného zhromaždenia o zlúčení spoločností (podanie zo dňa 4. apríla 2003 a 28. novembra 2003), pretože tieto boli uplatnené po uplynutí prekluzívnej lehoty. Odvolací súd nevyhovel návrhu navrhovateľov o prerušení konania a postúpení návrhu Ústavnému súdu Slovenskej republiky na zaujatie stanoviska vo veci nesúlady všeobecne záväzného právneho predpisu ustanovenia § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka s Ústavou Slovenskej republiky. Podľa názoru odvolacieho súdu pri realizácii zlúčenia spoločností obe predstavenstvá zlučujúcich spoločností, aj audítori vychádzali z platnej a účinnej právnej úpravy a prijatím uznesení valného zhromaždenia v bodoch, ako navrhujú navrhovatelia, nebol porušený zákon, ani stanov spoločností.

Proti rozsudku odvolacieho súdu navrhovatelia podali dovolanie a navrhli ho zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zrušiť aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Ako dôvod dovolania uviedli to, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. Na zdôvodnenie dovolania uviedli:

Návrhom, doručeným súdu dňa 13. marca 2003, navrhovatelia sa domáhali určenia neplatnosti uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti S., IČO: X, zapísaný v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava L, Oddiel: Sa, Vložka číslo: X (ďalej len „S.“), ktoré sa konalo dňa 13. decembra 2002, a to konkrétne uznesenia o zlúčení a schválení zmluvy o zlúčení spoločnosti, o zvýšení základného imania spoločnosti a o zmene stanov.

Na základe vyššie uvedených žalobou napadnutých uznesení bolo schválené zlúčenie S. a A., IČO: X, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava L, Oddiel: Sa, Vložka číslo: X (ďalej len „A.“), ďalej bolo schválené zvýšenie základného imania S., ako aj zmena stanov S., vrátane zmeny obchodného mena na

Obaja navrhovatelia boli akcionári S. pred schválením jej zlúčenia s A. Navrhovateľ v 1. rade sa zúčastnil mimoriadneho valného zhromaždenia S. konaného dňa 13. decembra 2002 a podal protest do zápisnice z valného zhromaždenia, týkajúci sa rozhodnutia k bodom programu 6, 8 a 9, ktorými boli prejedané a schválené napadnuté uznesenia. Navrhovateľ v 2. rade sa mimoriadneho valného zhromaždenia S., konaného dňa 13. decembra 2002, nezúčastnil. Obaja navrhovatelia boli oprávnení podať žalobu proti uzneseniam k bodom 6, 8 a 9 programu podľa §183 Obchodného zákonníka.

Priebeh mimoriadneho valného zhromaždenia osvedčil a notársku zápisnicu N 745/02, Nz 721/02 dňa 13. decembra 2002 spísal notár JUDr. M.

Podľa názoru navrhovateľa v 1. rade a navrhovateľa v 2. rade — uznesenie mimoriadneho valného zhromaždenia S., konaného dňa 13. decembra 2002 o zlúčení a schválení zmluvy, o zlúčení schváleného v rámci prerokovania bodu 6. programu valného zhromaždenia,

- uznesenie mimoriadneho valného zhromaždenia S., konaného dňa 13. decembra 2002, o zvýšení základného imania spoločnosti, schválené v rámci prerokovania bodu 8. programu valného zhromaždenia,
- uznesenie mimoriadneho valného zhromaždenia S., konaného dňa 13. decembra 2002, o zmene stanov, schválené v rámci prerokovania bodu 9. programu valného zhromaždenia,

sú v rozpore so zákonom, a teda neplatné, a to z nasledujúcich dôvodov, ktoré boli uplatnené žalobou, doručenou súdu 13. marca 2003.

Uplatnené dôvody neplatnosti predmetných uznesení valného zhromaždenia:

1. predstavenstvo odporcu nezabezpečilo odborné ocenenie (znalecký posudok) zlučujúcich sa spoločností,
2. zneužitie väčšiny hlasov,
3. správa predstavenstva o zlúčení nevyhovuje zákonným požiadavkám,
4. nesprávny výmenný pomer akcií, ktorý jednu skupinu akcionárov (navrhovateľov) poškodzuje a druhú skupinu akcionárov zvýhodňuje.

Navrhovatelia doložili skutočnosť, že zlučujúce sa spoločnosti boli pri zlúčení nesprávne ocenené a že navrhovatelia utrpeli v dôsledku toho škodu, odborným vyjadrením znaleckej organizácie Ústav súdneho inžinierstva v Žiline, ktoré je súčasťou spisu (odborné vyjadrenie zo dňa 1. apríla 2003 a odborný posudok č. X).

Navrhovatelia v žalobe namietali aj ústavnoprávne aspekty procesu predmetného zlúčenia, ako aj porušenie medzinárodnej zmluvy. V žalobe zo dňa 13. marca 2003 navrhli navrhovatelia, aby súd skúmal aj ústavnoprávne aspekty a konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. prerušil a postúpil návrh Ústavnému súdu SR na zaujatie stanoviska vo veci súladu všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý sa veci týka s Ústavou Slovenskej republiky.

Medzi významné výhrady navrhovateľov, uvedené v žalobe, patrila výhrada bezdôvodnej diskriminácie akcionárov nástupníckej spoločnosti O*torí boli jej akcionármi pred jej zlúčením so zanikajúcou spoločnosťou) v porovnaní s akcionármi spoločnosti zanikajúcej zlúčením, a to z hľadiska:

- právnych prostriedkov, ktoré zákon priznáva akcionárom zanikajúcej spoločnosti v prípade neprimeraného výmenného pomeru,
- zodpovednosti štatutárneho orgánu a dozornej rady audítorov v prípade porušenia ich povinností.

Odvolačný súd nesprávne právne posúdil vec vo viacerých smeroch.

Dôvody neplatnosti uznesení valného zhromaždenia, uplatnené navrhovateľmi, nespočívajú výlučne v nesprávne stanovenom výmennom pomere a v nedostatku správy predstavenstva.

V žalobe zo dňa 13. marca 2006 navrhovatelia namietali, že predstavenstvo S. porušilo § 194 ods. 5 Obchodného zákonníka, keď v rozpore so zákonnou povinnosťou konať s odbornou starostlivosťou nezaistilo vyhotovenie znaleckého posudku na ocenenie hodnoty podniku S. na účely zlúčenia. Absencia znaleckého posudku na ocenenie podniku S. bola žalobou včas uplatnená ako dôvod neplatnosti uznesení valného zhromaždenia.

Ako sa preukázalo v konaní, odborným vyjadrením Žilinskej univerzity v Žiline, Ústav súdneho inžinierstva, č. j. X z 1. apríla 2003, v procese zlúčenia je nevyhnutné zlučujúce sa spoločnosti ohodnotiť na ten istý účel, k tomu istému dátumu a týmito istými metódami. Každý iný postup je neštandardný a musí byť vysvetlený v správe predstavenstva a v správe audítora. V priebehu konania navrhovatelia predložili súdu odborný posudok X, vypracovaný Žilinskou univerzitou v Žiline, Ústav súdneho inžinierstva, z ktorého vyplýva, že hodnota podniku S. bola na účely zlúčenia určená nesprávne, a teda nemohol byť správne stanovený ani výmenný pomer akcií v procese zlúčenia.

Ďalším dôvodom neplatnosti predmetných uznesení valného zhromaždenia je zneužitie väčšiny podľa § 56a Obchodného zákonníka. Aj tento dôvod neplatnosti bol uplatnený včas žalobou z 13. marca 2003.

Pri hlasovaní o zlúčení došlo k porušeniu § 56a Obchodného zákonníka, keďže A., ktorá bola jediným akcionárom A. a zároveň majoritným akcionárom S., vlastniacim 92,5447 % hlasovacích práv S. pred jej zlúčením, z pozície väčšiny svojimi hlasmi rozhodol o schválení návrhu zmluvy o zlúčení napriek tomu, že mu muselo byť známe, že ocenenie zlučujúcich sa spoločností nebolo vykonané na potrebnej odbornej úrovni, a že ocenenie malo

byť, ale nebolo vykonané formou znaleckého posudku (navrhovateľ v 1. rade na tieto skutočnosti na predmetnom valnom zhromaždení upozornil).

Väčšinový akcionár teda ignoroval fakt, že došlo k porušeniu viacerých ustanovení, ktoré zákon obsahuje jednak na ocenenie všeobecnej hodnoty majetku (vyhláška č. 86/2002 Z. z.), ako aj na ochranu menšinových akcionárov a schválil zlúčenie bez ohľadu na tieto skutočnosti. Jeho konaním preto došlo k zneužitiu väčšiny na úkor menšinových akcionárov.

Nedostatky správy predstavenstva by v zmysle európskeho práva mali zakladať právo žiadať vysloviť neplatnosť uznesení valného zhromaždenia o zlúčení a schválení zmluvy o zlúčení. Odvolací súd sa uvedeným argumentom nezaoberal.

Pokiaľ je zlúčenie spoločnosti spojené aj so zvýšením základného imania, nie je nevyhnutné pre tento špecifický účel (zvýšenie základného imania) vyhotoviť osobitný znalecký posudok na ocenenie nepeňažného vkladu (t. j. hodnoty vlastného imania zanikajúcej spoločnosti). Správa predstavenstva pre akcionárov podľa § 218b ods. 1 Obchodného zákonníka, teda pri zlúčení pre prípad súčasného zvýšenia základného imania supluje znalecký posudok podľa § 202 ods. 3 Obchodného zákonníka (pozri § 218d ods. 2 Obchodného zákonníka), a je preto zákonitý, že na jej obsah sú kladené zákonom stanovené kritériá.

Podľa § 218b ods. 1 Obchodného zákonníka musí predstavenstvo vo svojej správe z právneho a ekonomického hľadiska podrobne vysvetliť a odôvodniť zlúčenie spoločnosti, údaje návrhu zmluvy o zlúčení spoločnosti, najmä výmenný pomer akcií.

Na ocenenie oboch spoločností pri ich zlučovaní neboli použité rovnaké metódy ocenenia, spoločnosti neboli ocenené k tomu istému dátumu a na ten istý účel, a preto bolo povinnosťou predstavenstva, aby vo svojej písomnej správe z právneho a ekonomického hľadiska podrobne vysvetlilo a odôvodnilo tento neštandardný postup - správa predstavenstva Slovenskej poisťovne, a. s., však neobsahuje ani zmienku o tom, z akého dôvodu bola každá zo zlučujúcich sa spoločností ocenená inou metódou, k inému dátumu a na iný účel.

Pokiaľ ide o ocenenie S., správa predstavenstva sa obmedzuje iba na konštatovanie, že „.... predstavenstvo S., je toho názoru, že cena zaplatená nedávno spoločnosťou A. za akcie S. je najlepším určením hodnoty S. k 31. decembra 2001...“ Toto nielenže nie je podrobné ekonomické zdôvodnenie hodnoty S. na účely zlúčenia, ale nie je to vôbec žiadne ekonomické zdôvodnenie (v skutočnosti ide o laický a vecne nesprávny „názor“ predstavenstva).

Navrhovatelia v prvostupňovom, aj odvolacom konaní upozorňovali na znenie 3. smernice EÚ č. 78/855/REC z 9. októbra 1978 o fúziách akciových spoločností (ďalej len „Smernica“), podľa ktorej bolo slovenské právo harmonizované. Cieľom Smernice, ako je uvedené v jej preambule, je zabezpečiť ochranu akcionárov zlučujúcich sa spoločností, pričom pre primeranú ochranu ich práv je zvlášť dôležité, aby boli vhodným spôsobom a čo najobjektívnejšie informovaní. Zvláštnu pozornosť venuje Smernica tomu, aby boli akcionári vhodným spôsobom informovaní o podrobnostiach zmluvy o zlúčení a výmennom pomere akcií. Znenie ustanovenia § 218b ods. 1 Obchodného zákonníka je pritom zhodné s čl. 9 Smernice. Pokiaľ by bol výklad § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka až taký extenzívny, že by vôbec nezáležalo na tom, či obsah správy predstavenstva zodpovedá právnym predpisom (teda, či vyhovuje § 218b ods. 1 Obchodného zákonníka, resp. čl. 9 3. Smernice), potom by boli povinnosť predstavenstva a právo akcionára, vyplývajúce z § 218b ods. 1 Obchodného zákonníka, nevymáhateľné. Taký právny predpis členského štátu by však bol v rozpore s účelom Smernice a túto Smernicu by v rozpore s komunitárnym právom obchádzal.

Podania z 4. apríla 2003 a 28. novembra 2003 nie sú uplatnením nových dôvodov neplatnosti.

Prvým doplnením žaloby, podaním z 4. apríla 2003, navrhovatelia opravili len zrejmu nesprávnosť v znení jednej vety žaloby. Táto nesprávnosť vyplývala z kontextu dotknutej časti žaloby. Zároveň navrhovatelia týmto podaním doplnili dôkaz k žalobe — odborné vyjadrenie Ústavu súdneho inžinierstva v Žiline. S doplnením tohto dôkazu sa počítalo už v znení samotnej žaloby - strana 6, kde sa predpokladá, že ako dôkaz č. 10 bude v lehote 15 dní od podania žaloby doložené odborné vyjadrenie.

V druhom doplnení žaloby zo dňa 25. novembra 2003 sa navrhovatelia v článku I. zaoberajú citáciou odborného vyjadrenia - dôkazu č. 10. Navrhovatelia v tomto článku I. zvyrazňujú niektoré podstatné závery konštatované v odbornom vyjadrení. V článku II. tohto doplnenia žaloby sa navrhovatelia pridriavajú v žalobe uplatneného dôvodu neplatnosti uznesení valného zhromaždenia, ktorým je absencia znaleckého posudku pri stanovení hodnoty zlučujúcich sa spoločností.

Navrhovatelia v tomto článku II. zdôrazňovali súdu, že tým, že predstavenstvo nedalo vyhotoviť znalecký posudok na stanovenie hodnoty zlučujúcich sa spoločností, bol porušený nielen § 194 ods. 5 Obchodného zákonníka, ale rovnako došlo aj porušeniu § 59a ods. 1 Obchodného zákonníka. Navrhovatelia tvrdia, že pokiaľ je stanovený dôvod neplatnosti jasne a určito v žalobe podanej v 3-mesačnej zákonnej lehote tak, ako bol stanovený v tomto prípade — týmto dôvodom je absencia znaleckého posudku, resp. odborného ocenenia, nie je v rozpore so zákonom, pokiaľ je tento dôvod ďalej argumentačne rozvíjaný a keď navrhovatelia upozorňujú aj na ďalšie zákonné ustanovenia, k porušeniu ktorých nevyhnotením znaleckého posudku došlo. Vychádzajúc zo známeho „iura novit curia“ by malo byť povinnosťou súdu prihliadať na porušenia všetkých zákonných ustanovení, ku ktorým došlo nevyhnotením znaleckého posudku na ocenenie podniku S. na účely zlúčenia, t. j. súd by mal z úradnej povinnosti prihliadať nielen na tie zákonné ustanovenia, na ktoré navrhovateľ upozorní. Dôvod neplatnosti predmetných uznesení je stále ten istý - absencia znaleckého posudku na ocenenie podniku S. na účely zlúčenia. Navrhovatelia v žalobe uviedli zákonné ustanovenie, ktoré bolo porušené nevyhnotením znaleckého posudku a v podaní z 25. novembra 2003 uviedli ďalšie zákonné ustanovenie, ktoré bolo porušené nevyhnotením znaleckého posudku. V doplnení navrhovateľa teda súd iba upozornil na to, čo má vedieť sám, pretože súd má poznať právo. V článku III. tohto doplnenia žaloby navrhovatelia opäť argumentačne rozvíjajú a podporujú dôvod neplatnosti uznesení valného zhromaždenia uplatnený žalobou zo dňa 13. marca 2003, ktorým boli nedostatky správy predstavenstva a porušenie § 218b ods. 1 Obchodného zákonníka.

Z uvedeného vyplýva, že súd nesprávne právne posúdil podania navrhovateľov zo dňa 4. apríla 2003 a 25. novembra 2003, pretože na ne prihliadať mal. V týchto podaniach nedošlo k uplatneniu nových dôvodov neplatnosti uznesení valného zhromaždenia. Pokiaľ by súd trval na tom, že na tieto podania nie je možné prihliadať, toto by bolo v rozpore s § 120 O. s. p. Súd by v takom prípade nemohol prihliadať ani na ďalšie písomné vyjadrenia navrhovateľov z 19. januára 2004 a 24. februára 2004, rovnako ani na písomné prejavy odporcu, resp. na ústne prejavy oboch strán, prezentované na pojednávaní. Je zrejmé, že takýto postup by nebol ani v súlade so zákonom, ani v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ktorá každému priznáva, aby bola jeho vec prerokovaná vo verejnom procese v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Bez ohľadu na uvedené je nevyhnutné konštatovať, že bez vyhotovenia znaleckého posudku a jeho uloženia do zbierky listín tak, ako sa v tomto prípade nestalo, nie je vôbec možné, aby sa stala zmluva o zlúčení účinná. Podľa textu zákona zmluva o zlúčení nemôže nadobudnúť účinnosť skôr, ako bude uložená spolu so znaleckým posudkom v zbierke listín (§ 59a ods. 1 Obchodného zákonníka).

Takisto je nevyhnutné poukázať na rozhodnutie českého Najvyššieho súdu, ktorý judikoval, že pokiaľ zákon ukladá z dôvodu ochrany menšinových akcionárov (ako zábrana proti stretu záujmov majoritného akcionára), že pri prevode majetku medzi akciovou spoločnosťou a majoritným akcionárom musí byť vyhotovený znalecký posudok na hodnotu tohto majetku, avšak takýto znalecký posudok vyhotovený nie je, potom je takáto zmluva o prevode majetku postihnutá absolútnou neplatnosťou (pozri rozsudok NS ČR zo dňa 3. januára 2001, sp. zn. 29 Cdo 2011/2000). Na základe oboch týchto dôvodov je teda zmluva o zlúčení napadnutá žalobou navrhovateľov absolútne neplatná.

V konaní bolo odborným posudkom znaleckej organizácie Ústavu súdneho inžinierstva v Žiline preukázané, že výmenný pomer v procese zlúčenia S. a A. bol stanovený nesprávne a neprimerane a zároveň bolo preukázané, že akcionári nástupníckej spoločnosti (ktorí boli jej akcionármi pred zlúčením) nemajú žiadny právny prostriedok ochrany svojich práv. Odvolací súd sa týmto právnym stavom vôbec nezaoberal.

Obligatórnou a najvýznamnejšou náležitosťou návrhu zmluvy o zlúčení je stanovenie výmenného pomeru akcií. Výmenný pomer akcií definuje počet akcií nástupníckej spoločnosti, ktoré majú byť v procese zlúčenia vydané akcionárom zanikajúcej spoločnosti výmenou za akcie zanikajúcej spoločnosti. Výmenný pomer závisí od hodnoty imania všetkých zlučujúcich sa spoločností (resp. od výšky ocenenia ich imaní). Výmenný pomer súčasne stanovuje mieru, akou sa budú akcionári zanikajúcej spoločnosti po zápise zlúčenia do obchodného registra podieľať na základnom imaní nástupníckej spoločnosti a v závislosti na tom aj mieru, akou sa budú na tejto nástupníckej spoločnosti podieľať akcionári nástupníckej spoločnosti, ktorí boli jej akcionármi už pred zlúčením (ďalej aj ako akcionári „existujúcej spoločnosti“), ktorých miera účasti je automaticky tým nižšia, čím vyššia je miera účasti akcionárov zanikajúcej spoločnosti. Po zápise zlúčenia do obchodného registra nastáva proces výmeny akcií, kedy akcionári zanikajúcej spoločnosti obdržia akcie nástupníckej spoločnosti, a to v takom počte a pomere, ako bolo schválené v zmluve o zlúčení. Výška výmenného pomeru akcií má význam nielen pre akcionárov zanikajúcej spoločnosti, ale rovnako pre akcionárov existujúcej spoločnosti, nakoľko od jeho stanovenia závisí, v akej miere sa menia akcionárske pomery v existujúcej spoločnosti, ktorá sa v procese zlúčenia premení na

nástupnícku spoločnosť. V prípade stanovenia výmenného pomeru výhodného pre akcionárov zanikajúcej spoločnosti (t. j. keď hodnota akcií nástupníckej spoločnosti vydaných akcionárom zanikajúcej spoločnosti za ich akcie je vyššia, ako skutočná hodnota akcií zanikajúcej spoločnosti), akcionári zanikajúcej spoločnosti nadobudnú po výmene akcií väčší počet akcií nástupníckej spoločnosti, ako by mali, čím zákonite dôjde ku zmenšeniu hodnoty majetku pripadajúceho na akcie nástupníckej spoločnosti pri zrovnaní so stavom pred zlúčením (dôjde k tzv. zriadeniu majetku existujúcej spoločnosti). Tým je spôsobené, že dôjde k ujme na majetku akcionárov existujúcej spoločnosti, pretože po zriadení pripadá na ich akcie nižšia hodnota, ako pred zlúčením. Uvedený príklad platí aj v opačnom prípade. Možno sumárne konštatovať, že na správnom a spravodlivom stanovení výmenného pomeru akcií majú dôležitý právny záujem tak akcionári zanikajúcich spoločností, ako akcionári nástupníckej spoločnosti, nakoľko výmenný pomer stanovuje mieru zmeny ich majetkových práv v dôsledku zlúčenia.

V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že súčasné znenie Obchodného zákonníka priznáva v prípade neprimeraného výmenného pomeru právnu ochranu výlučne akcionárom zanikajúcich spoločností. Akcionári existujúcej spoločnosti (t. j. akcionári nástupníckej spoločnosti pred zlúčením) nemajú žiadny efektívny právny prostriedok na bránenie ich práv v prípade nesprávne stanoveného výmenného pomeru. Tento nepomer a diskriminácia akcionárov existujúcej spoločnosti oproti akcionárom zanikajúcich spoločností nemá žiadne logické, ani právne opodstatnenie.

Akcionári nástupníckej spoločnosti, ktorí boli akcionármi tejto spoločnosti pred zlúčením (t. j. akcionári existujúcej spoločnosti) nemajú z dôvodu neprimeraného výmenného pomeru zákonné právo žalovať neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia a schválenia zmluvy o zlúčení a ani zákonné právo žalovať nástupnícku spoločnosť o vyrovnanie vo forme peňažného doplatku. Nemajú teda vôbec žiadne právo, na základe ktorého by sa mohli domáhať ochrany svojho majetku. Tento právny stav nie je ústavne konformný.

V súvislosti s existujúcou nerovnosťou práv akcionárov je však namieste poukázať na nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 37/93, s odvolaním na nález ÚS ČSFR, sp. zn. Pl. ÚS 22/92, kde Ústavný súd vyslovil právny názor, že je vecí štátu, aby rozhodol, že určité skupine poskytne méné výhody než jiné, avšak musí prokázat, že tak činí ve veřejném zájmu a pro veřejné blaho". Nič také však preukazované nebolo a pri zlučovaní spoločností ani preukázané byť nemôže.

Z vyššie uvedených dôvodov navrhovateľa trvajú na tom, že súd mal podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. konanie prerušiť a postúpiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na zaujatie stanoviska vo veci vyslovenia nesúlady § 218h ods. 2 a § 218i ods. 2 s článkom 13 ods. 2, článkom 13 ods. 4, článkom 20 ods. 1, článkom 20 ods. 4 a článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Súčasné právne prostriedky možnosti preskúmania uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení a o schválení zmluvy o zlúčení sú v rozpore s medzinárodnou zmluvou. Ani s týmto argumentom sa odvolací súd nevysporiadal.

Navrhovateľ v 1. rade bol akcionárom S. pred jej zlúčením s A. Pri tomto zlúčení bol nesprávne určený výmenný pomer, čo bolo preukázané odborným posudkom č. X, vypracovaným Žilinskou univerzitou v Žiline, Ústav súdneho inžinierstva. Nesprávny výmenný pomer bol valným zhromaždením schválený iba z dôvodu, že majoritný akcionár S., ktorým bol A., disponoval dostatočným počtom hlasov na to, aby takto stanovený výmenný pomer schválil, ktorý bol výhodný iba pre neho a súčasne nevýhodný pre všetkých ostatných akcionárov. V rámci tohto posudku bola stanovená hodnota

1 akcie S. pred jej zlúčením v pásme najnižšej hodnoty 2 462,- Sk a najvyššej hodnoty 7 783,- Sk, t. j. priemerná hodnota 4 177,- Sk. Na účely zlúčenia bola hodnota jednej akcie stanovená predstavenstvom S. v čiastke iba 2 156,55 Sk. Zdôrazňujeme, že hodnota jednej akcie S. bola určená bez odborného ohodnotenia voľnou úvahou členov predstavenstva.

Navrhovateľ v 1. rade je nemeckým štátnym občanom. Upozorňujeme na Dohodu uzavretú medzi Českou a Slovenskou federatívnou republikou a Spolkovou republikou Nemecko o podpore a vzájomnej ochrane investícií (oznámenie federálneho MZV č. 573/1992 Zb., ďalej len „Dohoda“). Navrhovateľ v 1. rade spĺňa podmienky na ochranu podľa tejto Dohody, pretože jeho akcie sú investíciou podľa článku 1 ods. 1 písm. b) Dohody.

Podľa článku 4 ods. 2 Dohody „Investície investorov jednej zmluvnej strany sa nesmú na území druhej zmluvnej strany vyvlastniť, znárodniť, alebo podriať akémukoľvek inému popretiu, ktorého výsledok je rovnaký, ako vyvlastnenie alebo znárodnenie, s výnimkou prípadov vykonaných vo verejnom záujme a zaručujúcich odškodnenie. Odškodnenie musí zodpovedať hodnote vyvlastnenej investície bezprostredne pred časom, keď sa skutočné, alebo hroziace vyvlastnenie, znárodnenie, alebo iné podobné opatrenie verejne vyhlásilo. Odškodnenie sa musí vyplatiť bezodkladne a musí zahŕňať obvyklý bankový úrok až do doby splatnosti; musí byť skutočne zhodnotiteľné a voľne prevoditeľné. Opatrenie na určenie a výplatu odškodnenia sa musí vykonať vhodným spôsobom najneskôr v čase vyvlastnenia, znárodnenia, alebo podobného opatrenia. Platnosť vyvlastnenia,

znárodnenia, alebo podobného opatrenia a výška odškodnenia musia byť preskúmateľné v riadnom súdnom konaní."

Zlúčenie spoločností môže mať taký istý dôsledok na akcie ako vyvlastnenie, pokiaľ nie je výmenný pomer akcií primeraný. Zlúčenie spoločností je teda opatrenie s rovnakým dôsledkom ako vyvlastnenie, a preto k nemu môže dôjsť len za podmienok podľa Dohody.

V danom prípade však:

1. navrhovateľ 1) nemá právo nechať preskúmať platnosť zlúčenia súdom, ani právo nechať preveriť výšku odškodnenia (právo žiadať doplatok),
2. v dobe zlúčenia nebola vhodným spôsobom stanovená výška odškodnenia (absentuje odborná kontrola stanovenia výmenného pomeru akcií, pretože audítori nie sú odborne spôsobilí určovať hodnotu podnikov — oceňovať podnik sú spôsobilé iba znalecké organizácie zapísané v zozname Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky) a žiadny spôsob preskúmania výšky odškodnenia pre navrhovateľa 1) neexistuje.

Uvedená Dohoda má podľa § 756 Obchodného zákonníka prednosť pred zákonom. Je v rozpore s Dohodou, aby sa na navrhovateľa v 1. rade vzťahoval zákaz podať žalobu na vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia z dôvodu neprimeraného výmenného pomeru podľa § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka a je v rozpore s Dohodou, aby navrhovateľ v 1. rade ani nemal právo žiadať preskúmanie ceny za akcie a doplatok v prípade neprimeraného výmenného pomeru podľa § 218i ods. 2 Obchodného zákonníka.

Okrem toho, že súčasný právny stav je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky z dôvodu, že akcionári nástupníckej spoločnosti (ktorí boli jej akcionármi pred zlúčením) nemajú právo z dôvodu neprimeranosti výmenného pomeru žalovať ani neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, ani žiadať doplatok v peniazoch, je tento právny stav z hľadiska navrhovateľa v 1. rade aj v rozpore s vyššie uvedenou medzinárodnou zmluvou. Aj z tohto dôvodu mal súd konanie prerušiť a postúpiť návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Odporca v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť a žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania. Poukázal na to, že navrhovatelia majú právo domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení podľa § 183 v spojení s § 131 Obchodného zákonníka, ale nie z dôvodov, ktoré vylučuje ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, a to proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok je prípustný, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu vymedzenej dovolacej otázky, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Dovolatelia v rozsiahlom dovolaní (17 strán) uviedli päť zásadných dovolacích námietok, ktorých podrobným zdôvodnením poukazovali na nesprávnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

Dovolatelia však opomenuli vyporiadať sa s tým, ktorá právna otázka podľa názoru odvolacieho súdu je otázkou zásadného právneho významu.

Odvolací súd v odôvodnení rozsudku sa nezaoberal so všetkými právnymi aspektmi daného prípadu, a teda nepochybné ani dovolanie nepripustil na všetky právne otázky, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy. Z tohto dôvodu dovolací súd ex lége musel vyriešiť najprv otázku, v akých medziach je dovolanie prípustné. Odvolací súd v tomto smere riešil iba vzťah ustanovení § 183 a § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka. Žiadnymi inými otázkami z hľadiska prípustnosti dovolania odvolací súd sa nezaoberal, a preto dovolaciemu súdu nie je daná možnosť, aby zaujal stanovisko aj k ďalším námietkam dovolateľa. Odvolací súd v danom prípade výslovne zaujal právny názor iba k otázke, či navrhovatelia majú právo domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení podľa § 183 aj z dôvodov podľa ustanovenia § 218 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom dospel k záveru, že poskytovanie súdnej ochrany z tohto dôvodu nie je možné. V tomto smere odvolací súd výslovne konštatoval, že navrhovatelia majú právo domáhať sa určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení podľa § 183 v spojení s § 131 Obchodného zákonníka, ale nie s dôvodov, ktoré vylučuje ustanovenie § 218 ods. 2 Obchodného zákonníka. Jedine túto otázku odvolací súd považoval za otázku zásadného právneho významu a iba v tejto časti vo veci pripustil dovolanie. Takéto vymedzenie dovolacej otázky je povinný akceptovať aj dovolací súd, a preto dovolací súd podľa platnej právnej úpravy nemôže svoju preskúmavaciu právomoc rozšíriť aj na iné otázky, súvisiace s preskúmaním správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (až na prípady uvedené v ustanovení § 237 O. s. p.), ktoré pochybenie dovolací súd nezistil.

Vzhľadom na uvedené, dovolací súd nemohol zaujať stanovisko ku všetkým námietkam vznesených dovolateľmi, ale súc viazaný vymedzeným rozsahom prípustnosti dovolania, právne posudzoval iba tento jediný právny aspekt, ako ho vymedzil odvolací súd. V tomto smere vlastne ani dovolatelia výraznejšie nepochybujú o jednoznačnosti právnej úpravy, keď z ustanovenia § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka nepochybne vyplýva, že možnosť akcionára domáhať sa neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o zlúčení spoločnosti vylučuje prípady, keď dôvodom neplatnosti sú prípady uvedené v ustanovení § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka. Aj keď odvolací súd túto otázku považoval za otázku zásadného právneho významu, odvolací súd v tomto smere nemal pochybnosti a správne konštatoval, že uplatňovanie tohto dôvodu neplatnosti podľa ustanovenia § 183 nie je možné.

Pritom v zásade uvedený záver nepochybujú ani navrhovatelia, ktorí už v návrhu na začatie konania uviedli, že sú si vedomí, že podľa ustanovenia § 218 ods. 2 Obchodného zákonníka dôvodom podania návrhu na vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o schválení zmluvy o zlúčení spoločnosti nemôže byť skutočnosť, že výmenný pomer akcií a výška doplatku v peniazoch nie sú primerané, alebo že údaje, týkajúce sa výmenného pomeru akcií a výšky doplatku v peniazoch v správe predstavenstva, alebo v správe audítora, nie sú v súlade s právnymi predpismi. Preto uviedli, že sa nedomnievajú, že dôvody, z ktorých odvodzujú neplatnosť spornej zmluvy, sú dôvodmi, ktoré má na mysli ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka. Podľa ich názoru príliš extenzívny výklad ustanovenia § 218 ods. 2 Obchodného zákonníka by totiž znamenal, že je úplne ľahostajné, čo je obsahom správ predstavenstva a správy audítora, čím by sa tieto správy stali nadbytočné. Podľa navrhovateľov, predstavenstvá zlučujúcich sa spoločností sa musia pri oceňovaní spoločností pridržiavať právnych predpisov a pokiaľ to tak nie je, potom to je v každom prípade dôvodom na podanie návrhu na neplatnosť zlúčenia.

Uvedená argumentácia navrhovateľov (dovolateľov) je protirečivá, lebo na jednej strane pripúšťajú, že skutočnosť uvedená v ustanovení § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka nemôžu byť dôvodom neplatnosti uznesenia podľa § 183 Obchodného zákonníka a na druhej strane tvrdia, že ak pri oceňovaní bol porušený zákon, potom v každom prípade, teda aj v prípade skutočností uvedených v § 218h ods. 2 možno podať návrh na neplatnosť zlúčenia. Keďže návrh na začatie konania sa odvoláva na ustanovenie § 183 Obchodného zákonníka, za tohto stavu nie je ani zrejme, z ktorých právnych ustanovení uplatňovaný nárok odvodzujú, keď následne sa v návrhu konštatuje, podľa ktorých ustanovení nápravu nemožno požadovať (ustanovenia § 218i, § 218g ods. 1, 2, 5, § 218j Obchodného zákonníka a ďalšie). Napokon časť tej istej argumentácie je aj obsahom podaného dovolania, vrátane tvrdenia, že ustanovenie § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka by sa nemalo na navrhovateľov vzťahovať, ako akcionárov nástupníckej spoločnosti, ktorí boli jej akcionármi už pred zlúčením.

Keďže výklad ustanovenia § 218h ods. 2 Obchodného zákonníka je podstatou dovolacej otázky, podľa právneho názoru dovolacieho súdu toto ustanovenie z hľadiska akcionárov má všeobecnú povahu, pretože nešpecifikuje, ktorých konkrétnych akcionárov sa toto obmedzenie týka. Požiadavka právnej istoty vo vzťahoch k nástupníckej spoločnosti vyžaduje explicitne vylúčenie súvislosti samotnou podstatou fúzie z pohľadu akcionárov zanikajúcich spoločností a nástupníckej spoločnosti. Práva akcionárov sú v týchto súvislostiach zákonom chránené prostredníctvom iného právneho inštitútu, ktorým je právny nárok na vyrovnanie (§ 218i), resp. prostredníctvom osobnej zodpovednosti členov orgánov a audítorov za škodu spôsobenú akcionárom zanikajúcich spoločností (§ 218g, pozri aj Obchodný zákonník, Komentár, 1. vydanie, Beckova edícia, 2006, str. 533, 534). Z uvedeného vyplýva, že tvrdenie dovolateľov, že platná právna úprava dostatočne ich akcionárske práva nechráni, nie je dôvodné, pričom posudzovanie rôznych možností ochrany týchto akcionárov je aj nad rámec tohto konania, pretože predmetom tohto konania je iba posúdiť, či na základe dôvodov uvádzaných navrhovateľmi možno vysloviť neplatnosť fúzie uvedených spoločností. V tomto smere základná námietka navrhovateľov spočíva v tom, že pred rozhodovaním o fúzii dňa 13. decembra 2002 nebol vypracovaný znalecký posudok na určenie reálnej hodnoty S., resp. oboch spoločností na účely zlúčenia a tiež, že ocenenie nebolo vykonané podľa rovnakej metodiky.

Uvedené námietky sú nepochybne skutočnosťami uvedenými v ustanovení § 218h ods. 2, ktoré zákon vylučuje z možností zakladajúcich vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia podľa ustanovenia § 183 Obchodného zákonníka. Z tohto hľadiska preto rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne. Pritom ani dovolací súd nedospel k záveru, že tento všeobecne záväzný právny predpis je v rozpore s ústavou, a preto ani dovolací súd nepostupoval podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. a vec nepredložil ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Odvolací súd nepovažoval svoje rozhodnutie ako celok za rozhodnutie zásadného právneho významu po právnej stránke, preto dovolanie bolo možné podať len z dôvodu tejto konkrétnej právnej otázky, na riešenie ktorej odvolací súd pripustil dovolanie (pozri aj Občiansky súdny poriadok, Komentár a súvisiace predpisy, III. aktualizované vydanie, EUROUNION, rok 2004, J. Krejčo a kol., str. 495). Z tohto dôvodu dovolací súd sa už ďalšími námietkami dovolateľov nezaoberal, keďže za dovolaciu otázku považoval iba výklad ustanovenia § 218 ods. 2 vo vzťahu k § 183 Obchodného zákonníka, a to v rozsahu a medziach, ako je to uvedené.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O. s. p. dovolanie zamietol.

Odporca bol v dovolacom konaní úspešný, uplatnil si náhradu trov konania vo výške 1 694,50 Sk (t. j. písomné podanie po 1 260,- Sk, 1 x paušál 164,- Sk a DPH), a preto dovolací súd navrhovateľov zaviazal na náhradu týchto trov dovolacieho konania.

27.

ROZHODNUTIE

Do priemerného služobného príjmu, z ktorého sa vypočítava výsluhový dôchodok, treba zahrnúť aj náhradu za nevyčerpanú dovolenku, ak nárok na náhradu za ňu vznikol v kalendárnom roku, z ktorého sa výsluhový dôchodok vypočítava.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2008,
sp. zn. 9 Sžso 63/08)

Krajský súd v B. z 8. júla 2008 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 12. decembra 2005, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v B. z 2. októbra 2005 o znížení výsluhového dôchodku žalobcu na sumu 27 711,— Sk mesačne. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že podľa § 119 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vojenskej službe“), profesionálnemu vojakovi patrí za nevyčerpanú riadnu dovolenku, alebo za jej pomernú časť služobný príjem zodpovedajúci počtu dní za nevyčerpanie riadnej dovolenky, ak riadnu dovolenku alebo jej pomernú časť nemohol vyčerpať ani do konca nasledujúceho kalendárneho roka, z dôvodu neudelenia riadnej dovolenky alebo z iných zákonom stanovených dôvodov.

Riadnu dovolenku teda môže profesionálny vojak čerpať v tom roku, za ktorý mu patrí a v prípade, že ju do konca tohto roku nevyčerpá, môže tak urobiť až do konca nasledujúceho kalendárneho roka. V tomto prípade medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že žalobca bol prepustený zo služobného pomeru vojaka dňom 31. júla 2004. Náhrada za nevyčerpanú riadnu dovolenku mu bola vyplatená v auguste 2004.

Súd nepovažoval za rozhodujúce, že nevyčerpané dni riadnej dovolenky patrili za rok 2003, pretože nárok na kompenzáciu v podobe služobného príjmu za tieto dni nevyčerpanej dovolenky nevznikli žalobcovi v rozhodnom roku 2003, ale až v roku 2004.

Z tohto dôvodu sa na účely výpočtu výsluhového dôchodku u žalobcu nemôžu zohľadňovať príjmy za nevyčerpanú riadnu dovolenku do príjmu za rok 2003. Nevyčerpaná riadna dovolenka síce patrila žalobcovi za rok 2003, avšak služobný príjem za ňu mu patril a mohol byť vyplatený len v prípade, ak by dovolenka nebola vyčerpaná do skončenia služobného pomeru, teda v tomto konkrétnom prípade do konca júla 2004. Nárok na služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku, patriacu za rok 2003 teda žalobcovi vznikol až v roku 2004 a v tomto roku mu bol aj vyplatený. V predmetnej veci preto služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku patriacu za rok 2003 správne nebol zahrnutý do základu pre výpočet výsluhového dôchodku žalobcu.

Proti rozsudku súdu podal žalobca odvolanie, v ktorom namietal, že krajský súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, podľa ktorej služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku (alebo jej časť), resp. náhrada mzdy za nevyčerpanú dovolenku, vyplatená po uplynutí kalendárneho roka, za ktorý táto nevyčerpaná riadna dovolenka (alebo jej časť) alebo dovolenka na zotavenie patrila, a ktorý bol zároveň rozhodujúcim obdobím na zistenie základu na výpočet dávok výsluhového zabezpečenia podľa § 60 ods. 5 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov“), patrí až v období po uplynutí rozhodujúceho kalendárneho roka (obdobia), kedy bol vyplatený.

Žalovaný žiadal prvostupňový rozsudok, ako vecne správny, potvrdiť.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, v medziach podaného odvolania a dospel k záveru, že rozhodnutie žalobcu nie je dôvodné. Súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania s poukazom na znenie § 250 ja ods. 2 O. s. p.

Z o d ō v o d n e n i a :

Odvolací súd z predloženého spisového materiálu a z prednesov účastníkov na súde prvého stupňa dospel k záveru, že podstatou sporu medzi účastníkmi je posúdenie otázky, čo tvorí priemerný služobný príjem profesionálneho vojaka pre potreby výpočtu výsluhového dôchodku podľa § 60 ods. 5 zákona o vojenskej službe, osobitne či do priemerného služobného príjmu, z ktorého sa vypočítava výsluhový dôchodok, treba zahrnúť aj náhradu za nevyčerpanú dovolenku.

Podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd zrozumiteľne a v súlade so zákonom zdôvodnil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby a odvolací súd sa s vysloveným právnym názorom prvostupňového súdu stotožňuje.

Aj odvolací súd sa zhoduje s právnym názorom súdu prvého stupňa (a aj žalovaného), že právna úprava rozlišuje medzi nárokom profesionálneho vojaka na dovolenku a nárokom profesionálneho vojaka na služobný príjem za nevyčerpanú dovolenku. U žalobcu nárok na služobný príjem za nevyčerpanú dovolenku, ktorá mu patrila za rok 2003, vznikol až v roku 2004 v súvislosti s ukončením služobného pomeru, inak nevyčerpanú dovolenku mal právo čerpať až do konca roka 2004. Za dovolenku patriacu v roku 2003, ktorú by inak mohol žalobca čerpať aj v roku 2004, nemohol už v roku 2003 dostať aj náhradu za jej nevyčerpanie, resp. služobný príjem za nevyčerpanú dovolenku. Služobný príjem za nevyčerpanú dovolenku (obdobne ako náhrada za nevyčerpanú dovolenku podľa Zákonníka práce) nemohol preto byť súčasťou služobného príjmu žalobcu za rok 2003, ktorý bol základom pre výpočet výsluhového dôchodku. Nepochybil preto žalovaný, ak výsluhový dôchodok žalobcu prepočítal na základe uvedeného právneho názoru a znížil priznaný výsluhový dôchodok potom, ako pôvodne započítanú náhradu za nevyčerpanú dovolenku z rozhodujúceho priemerného služobného príjmu za rok 2003 vypustil. Samotný spôsob výpočtu sumy výsluhového dôchodku žalobca inak nenamietal. Skutočnosť, že žalobca nemohol v roku 2004 dovolenku vyčerpať len potvrdzuje názor, že samotná výplata náhrady za nevyčerpanú dovolenku, ako služobného príjmu v roku 2004 ešte sama o sebe nepostačuje pre jej zahrnutie do základu pre výpočet výsluhového dôchodku za rok 2003.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu, ako vecne správny, podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

28. ROZHODNUTIE

Služobný príjem patrí profesionálnemu vojakovi len počas trvania služobného pomeru. Nárok na služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku (§ 119 zákona č. 370/1997 Z. z.) pri skončení služobného pomeru vznikne v posledný deň trvania služobného pomeru a patrí za posledný kalendárny mesiac, v ktorom trval služobný pomer. Tento nárok je splatný spolu s posledným mesačným príjmom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 2009, sp. zn. 9 Sžso 66/2008)

Krajský súd v B. z 8. júla 2008 rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia z 29. novembra 2005, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej len „VÚSZ“) z 21. októbra 2005 o znížení výsluhového dôchodku žalobcu podľa § 105 ods.6 a 9 zákon č. 321V2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“). Žalobca žalobou namietal bezdôvodnú zmenu správneho vzorca výpočtu výsluhového dôchodku a výklad ustanovení zákona č. 328/2002 Z. z. v jeho neprospech, lebo aj služobný príjem za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky, za ktorý bolo odvedené poistné, mal byť započítaný do základu na výpočet dávok výsluhového zabezpečenia. Krajský súd z administratívneho spisu žalovaného zistil, že služobný pomer profesionálneho vojaka žalobcovi skončil 31. decembra 2003, k tomuto dňu mal ukončených 31 rokov vojenskej služby a rozhodnutím zo 17. februára 2004 mu bol od 1. januára 2004 priznaný výsluhový dôchodok vo výške 24 126,- Sk mesačne. Podľa názoru krajského súdu nárok na služobný príjem za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky za rok 2003 vznikol žalobcovi až v roku 2004, preto tento služobný príjem nemohol byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na určenie poisteného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie v roku 2003, a tým ani do súhrnu mesačných služobných príjmov a osobitných príplatkov za rok 2003 na zistenie základu na výpočet výsluhového dôchodku. Z toho dôvodu krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie ako aj postup žalovaného boli v súlade so zákonom.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol žalobca včas podaným odvolaním. Namietol, že kým § 3 ods. 2 zákon č. 380/1997 Z. z. vymedzuje, čo tvorí služobný príjem, § 119 zákon č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov určuje, za čo patrí služobný príjem. Vzhľadom na túto skutočnosť, že jeho služobný pomer skončil 31. decembra 2003, aj služobný príjem za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky za rok 2003 mu patrí za rok 2003 a musí byť nevyhnutne započítaný do základu na výpočet dávok výsluhového zabezpečenia. Z uvedeného dôvodu je právne bezvýznamné, kedy bol tento služobný príjem vyplatený. Od 1. januára 2004 žalobca už nebol v služobnom pomere profesionálneho vojaka, a teda predmetný služobný príjem sa nedá započítať do iného výpočtového základu. Krajský súd preto v rozpore so zákonom tvrdí, že započítateľné služobné príjmy, vyplatené po skončení služobného pomeru sú príjmami za obdobie, kedy už služobný pomer skončil a netrvá. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil alebo zrušil a zároveň aby vyhovel žalobe a rozhodnutie žalovaného zrušil a rozhodol o trovách konania.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný tak, že žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v medziach žaloby a v rozsahu odvolania v súlade s § 250j ods.1 v spojení s § 212 ods.1 a § 250ja ods. 2 O. s. p. bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom preskúmania bolo rozhodnutie žalovaného vo veci zníženia výsluhového dôchodku žalobcu od 1. novembra 2005 na 22 688,— Sk mesačne.

Podľa § 250j ods.1 O. s. p. ak súd po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správneho orgánu sú v súlade so zákonom, vysloví rozsudkom, že sa žaloba zamieta.

Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca nezákonosť rozhodnutia žalovaného a rozhodnutia VUSZ z 21. októbra 2005 namietal z dvoch dôvodov. V prvom rade namietal nezapočítanie služobného príjmu za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky do základu na výpočet výsluhového dôchodku.

Ďalším dôvodom, pre ktorý žalobca namietal nezákonosť rozhodnutia žalovaného bol postup pri samotnom výpočte výsluhového dôchodku za pomoci nového vzorca v rozpore s § 60 ods. 1 a 5 zákon č. 328/2002 Z. z. v

spojení s §§ 114 a 119 zákon č. 370/1997 Z. z., lebo vyšší poisťný základ sa musí prejavíť vo vyššej výmere dávky výsluhového zabezpečenia.

Rozhodnutím VÚSZ zo 17. februára 2004 bol žalobcovi do základu pre výpočet výsluhového dôchodku (ďalej len „základ pre výpočet“) v roku 2003 započítaný tak služobný príjem za 335 dní v sume 388 853,— Sk, ako aj služobný príjem za nevyčerpanú dovolenku za rok 2003 v sume 10 380,- Sk pri počte hodnotených dní 64,41 a základ pre výpočet bol určený sumou 40 288 - Sk.

Rozhodnutím VUSZ z 21. októbra 2005 bol do základu započítaný v roku 2003 len služobný príjem za 335 dní v sume 388 853,- Sk a základ pre výpočet bol určený sumou 35 306,69 Sk.

Žalovaný v preskúmvacom konaní poukázal na nejasnú právnu úpravu čo do možnosti započítania služobného príjmu za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky za rok 2003 do základu pre výpočet dôchodku. Zápočet tohto služobného príjmu v prípade žalobcu považoval za vylúčený len preto, lebo tento služobný príjem podľa jeho názoru patril žalobcovi až v roku 2004 a v roku 2004 mu bol aj vyplatený. Pokiaľ by však bol vyplatený v roku 2003, do základu pre výpočet by ho započítal.

Krajský súd dospel k záveru, že nárok na služobný príjem za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky za rok 2003 vznikol žalobcovi až v roku 2004, a preto tento služobný príjem nemohol byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na určenie poisteného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie v roku 2003, a tým ani do súhrnu mesačných služobných príjmov a osobitných príplatkov.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že služobný príjem za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky do základu pre výpočet započítať možno.

Spornou bola otázka, či služobný príjem za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky bez ohľadu na jeho výplatu v roku 2004 mal alebo nemal byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na určenie poisteného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie v roku 2003, a teda aj do súhrnu mesačných služobných príjmov a osobitných príplatkov za rok 2003 pre zistenie základu na výpočet výsluhového dôchodku.

Podľa § 60 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. základ na výpočet výsluhového dôchodku sa zistí u profesionálneho vojaka z priemerného služobného príjmu podľa odseku 5 v príjmovom najlepšom ukončenom kalendárnom roku v období posledných desiatich ukončených kalendárnych rokov pred dňom skončenia služobného pomeru, ak ďalej nie je ustanovené inak.

V zmysle § 68 ods. 5 zákona č. 328/2002 Z. z. priemerný služobný príjem profesionálneho vojaka, ktorý je odmeňovaný podľa zákona č. 380/1997 Z. z. o peňažných náležitostiach vojakov v znení neskorších predpisov, je priemer súhrnu mesačných služobných príjmov a osobitných príplatkov, ktoré patrili profesionálnemu vojakovi za príslušný kalendárny rok, a je rovnaký ako vymeriavací základ na určenie poisteného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie (§ 98).

Profesionálny vojak je občan Slovenskej republiky, ktorý vykonáva profesionálnu službu [§ 2 ods. 2 písm. 0 zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe].

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 380/1997 Z. z. o peňažných náležitostiach vojakov počas trvania služobného pomeru profesionálnemu vojakovi patrí služobný príjem.

Podľa § 119 zákona č. 370/1997 Z. z. profesionálnemu vojakovi patrí za nevyčerpanú riadnu dovolenku alebo za jej pomernú časť služobný príjem zodpovedajúci počtu dní nevyčerpanej riadnej dovolenky, ak riadnu dovolenku alebo jej pomernú časť nemohol vyčerpať ani do konca nasledujúceho kalendárneho roku z dôvodu neudelenia riadnej dovolenky alebo z dôvodov uvedených v § 34 ods. 1 písm. a) až d) .

Z § 3 ods. 1 zákona č. 380/1997 Z. z. je zrejmé, že služobný príjem patrí profesionálnemu vojakovi len počas trvania služobného pomeru. Po ukončení služobného pomeru mu už nemôže vzniknúť nárok na žiadny služobný príjem. Nárok na služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku (§ 119 zákona č. 370/1997 Z. z.) pri skončení služobného pomeru preto vznikne v posledný deň trvania služobného pomeru a patrí za posledný kalendárny mesiac, v ktorom trval služobný pomer a je splatný pozadu za mesačné obdobie.

Služobný príjem je splatný pozadu za mesačné obdobie (§ 55 ods. 4 zákona č. 380/1997 Z. z.).

Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca bol v decembri 2003 neschopný služby od 10. do 29. decembra. Podľa vložky záznamu o plate na rok 2003 za december 2003 boli žalobcovi platové náležitosti, vymeriavací základ na určenie poisteného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie, ako aj poisťné

vypočítané bez zohľadnenia neschopnosti na výkon služby. Po zohľadnení 20 dní výplaty dávok nemocenského zabezpečenia a tomu zodpovedajúcemu odpočítaniu funkčného platu a príplatkov bol služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku za rok 2003 priznaný vo výške 10 380,- Sk podľa vložky záznamu o plate na rok 2004 za január 2004.

Bez ohľadu na skutočnosť, z akého dôvodu došlo k zúčtovaniu služobného príjmu (vrátane služobného príjmu za nevyčerpanú riadnu dovolenku) s dávkami nemocenského zabezpečenia podľa vložky záznamu o plate na rok 2004 až za január 2004, toto zúčtovanie malo byť vykonané (opravené) za december 2003, keďže služobný pomer žalobcu už v roku 2004 neexistoval a služobný príjem patril len počas trvania služobného pomeru (§ 3 ods. 1 zákona č. 380/1997 Z. z.). Vzhľadom na skončenie služobného pomeru 31. decembra 2003 sa týmto dňom stal splatným aj služobný príjem za nevyčerpanú riadnu dovolenku za rok 2003.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd nestotožnil s právnym názorom krajského súdu a naopak dospel k záveru, že nárok na služobný príjem za nevyčerpanú časť riadnej dovolenky za rok 2003 vznikol žalobcovi v roku 2003, a preto tento služobný príjem musí byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na určenie poistného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie v roku 2003.

Žalobca nezákonnosť rozhodnutia žalovaného, ako aj prvostupňového rozhodnutia videl aj v spôsobe výpočtu sumy výsluhového dôchodku, keď k zníženiu jeho výsluhového dôchodku došlo v dôsledku použitia nesprávneho vzorca výpočtu výsluhového dôchodku v rozpore s ustanovením § 98 ods. 1 až 5 a § 60 ods. 5 zákona č. 328/2002 Z. z. Krajský súd sa týmto dôvodom žaloby vôbec nezaoberal.

Otázka, či použitý spôsob výpočtu výsluhového dôchodku zodpovedá namietaným ustanoveniam § 60 ods. 5 a § 98 ods. 1 až 5 zákona č. 328/2002 Z. z. je však na posúdenie zákonnosti rozhodnutia o znížení výsluhového dôchodku a dôvodnosti žaloby podstatná.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd nepreskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovaného z hľadiska všetkých dôvodov žaloby, a preto jeho rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 221 ods. 1 písm. h) a ods. 2 O. s. p.

V ďalšom konaní je krajský súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O. s. p.) a preskúma rozhodnutie žalovaného aj z hľadiska, či zníženie výsluhového dôchodku od 1. novembra 2005 bolo vykonané v súlade s § 60 ods. 5 a § 98 ods. 3, 4 a 5 zákona č. 328/2002 Z. z. V novom rozhodnutí znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

29.

ROZHODNUTIE

Ak je starobný dôchodok dôchodcu vyšší ako skôr priznaná úrazová renta a výška úrazovej renty po prepočítaní podľa § 89 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nepresiahla nulovú hodnotu, nárok na výplatu úrazovej renty zanikol.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2009, sp. zn. 4 So 102/2008)

Krajský súd v T. z 18. apríla 2008 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 4. septembra 2007, ktorým navrhovateľovi od 1. októbra 2006 zanikol nárok na výplatu úrazovej renty, ktorej suma prepočítaná z dôvodu priznania invalidného dôchodku podľa § 89 ods. 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v žnem neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení.“) nepresiahla nulu, a preto odporkyňa zastavila výplatu tejto dávky v súlade s § 112 ods. 4 a ods. 6 tohto zákona. Odporkyňa zároveň uvedeným rozhodnutím zrušila svoje rozhodnutie o zvýšení úrazovej renty z 9. júla 2007.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že vo veci mal za preukázané, že opravný prostriedok navrhovateľa bol nedôvodný, lebo výška priznaného invalidného dôchodku je vyššia ako úrazová renta priznaná k 11. septembru 2006 v sume 4 895,- Sk a konečná suma úrazovej renty po prepočítaní podľa § 89 ods. 2 a ods. 3 zákona o sociálnom poistení nepresahuje nulovú hodnotu. Z uvedených dôvodov navrhovateľovi nárok na výplatu úrazovej renty od 1. októbra 2006 zanikol.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti. Zdôraznil, že odporkyňa vychádzala z nesprávnych podkladov, keď pri výpočte renty brala do úvahy jeho zárobok, ktorý dosahoval po preradení u zamestnávateľa KASLAV, s. r. o., C. Podľa názoru navrhovateľa bol tento postup odporkyne absolútne nesprávny, lebo 22 rokov pracoval v podzemí hlbinej bane, pričom odporkyňa za rozhodujúci pre výpočet renty nevzala zárobok z podzemia, ale zárobok, ktorý dosahoval na povrchu po preradení. Odporkyňa neuviedla, prečo nevypočítala rentu navrhovateľa zo zárobku, ktorý dosahoval v podzemí u zamestnávateľa Hornonitrianske bane P., a. s., P. Tiež uviedol, že krajský súd nemohol preskúmať výpočet renty, lebo odporkyňa sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaoberala jeho zárobkom, ktorý dosahoval v podzemí, hoci táto skutočnosť bola pre posúdenie jeho nároku podstatná a nevyhnutná. Na základe uvedených dôvodov navrhovateľ navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie odporkyne a vec jej vráti na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby mu odvolací súd priznal náhradu prvostupňových trov v sume 5 656,10 Sk, ako aj odvolacích trov v sume 1 969,50 Sk, ktoré v rámci odvolania riadne špecifikoval.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Zároveň poukázala na skutočnosť, že krajský súd nemohol preskúmať výpočet úrazovej renty, nakoľko bol určený v jej rozhodnutí z 11. apríla 2007, proti ktorému navrhovateľ nepodal opravný prostriedok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 2501 ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z podkladov administratívneho spisu vyplýva, že úlohou súdu v predmetnej veci bolo preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne, ktorým rozhodla, že navrhovateľovi od 1. októbra 2006 zanikol nárok na výplatu úrazovej renty, ktorej suma prepočítaná z dôvodu priznania invalidného dôchodku podľa § 89 ods. 2 a 3 zákona o sociálnom poistení nepresiahla nulu, a preto odporkyňa zastavila výplatu tejto dávky v súlade s § 112 ods. 4 a ods. 6 tohto zákona.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ, ktorý utrpel poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 22. novembra 2005, bol poberateľom úrazovej renty, a to na základe rozhodnutia odporkyne z 11. apríla 2007. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľ má nárok na úrazovú rentu podľa § 88 a § 89 zákona o sociálnom poistení, a to od 22. novembra 2005 do 30. novembra 2005 v sume 1 386 - Sk, od 1. decembra 2005 do 30. júna 2006 v sume 4 620,— Sk mesačne a od 1. júla 2006 v sume zvýšenej o 5,95 % podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 229/2006 Z. z. v nadväznosti na § 89 ods. 7 zákona v súlade s § 82

ods. 1 až 3 zákona o sociálnom poistení na sumu 4 895,- Sk mesačne, na ktorú bude trvať nárok do zmeny skutočností rozhodujúcich na nárok na úrazovú rentu, na jej výplatu alebo na určenie jej sumy podľa tohto zákona. Navrhovateľ proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nepodal.

Rozhodnutím z 9. júla 2007 odporkyňa rozhodla o zvýšení úrazovej renty vyplácanej navrhovateľovi od 1. júla 2007 na sumu 5 201,- Sk mesačne (podľa uvedených ustanovení a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 197/2007 Z. z.).

Podľa § 89 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ak sa poškodenému vypláca invalidný dôchodok, zníži sa suma úrazovej renty o sumu tohto dôchodku. Úrazová renta sa vypláca v sume zníženej o sumu vyplácaného dôchodku aj vtedy, ak zanikol nárok na jeho výplatu dôchodkovej dávky.

V posudzovanej veci bolo nesporne zistené, že oddelenie dôchodkových dávok Sociálnej poisťovne, ústredie, listom z 8. augusta 2007 oznámilo oddeleniu úrazových rent, že navrhovateľovi bol priznaný invalidný dôchodok v sume 9 768 - Sk mesačne od 11. septembra 2006 a od 1. júla 2007 v sume 10 379,- Sk mesačne.

V dôsledku skutočností, že suma priznaného invalidného dôchodku 9 768,— Sk je vyššia ako úrazová renta priznaná navrhovateľovi k 11. septembru 2006 vo výške 4 895,- Sk a konečná suma úrazovej renty po prepočítaní podľa § 89 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. nepresiahla nulovú hodnotu, navrhovateľovi nárok na výplatu úrazovej renty zanikol.

Ak teda odporkyňa na základe uvedených skutočností rozhodla o zániku nároku navrhovateľa na výplatu úrazovej renty od 1. októbra 2006 a o zastavení výplaty tejto dávky - aj podľa názoru odvolacieho súdu možno jednoznačne konštatovať, že toto rozhodnutie bolo vydané v plnom súlade so zákonom.

Odvolací súd zistil, že v predmetnej veci bol náležité zistený skutkový stav a odporkyňa, ako aj krajský súd z neho vyvodili správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa stotožnil. V odvolacom konaní navrhovateľ nepredložil také právne významné dôkazy, ktoré by tieto závery spochybnili.

Pokiaľ sa navrhovateľ domnieva, že úrazová renta mu bola pôvodným rozhodnutím priznaná v nižšej sume, ako mu patrila, môže odporkyňu požiadať o priznanie dávky neprávom odopretej v súlade s § 112 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.